

หลักสูตรปฐมวัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงเทิง
พุทธศักราช ๒๕๖๓ สำหรับเด็กปฐมวัย ๒ ขวบ
ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย(พุทธศักราช ๒๕๖๐)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงเทิง
ตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
สังกัดกองการศึกษา เทศบาลตำบลเวียงเทิง

ความนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อให้สถานศึกษา สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัดนำหลักสูตรฉบับนี้ไปใช้ โดยปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็กและสภาพท้องถิ่น ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๖ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงาน ที่รับผิดชอบโดยตรงได้ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะอย่างต่อเนื่องพบว่า ๒๕๕๖ มีจุดดีหลายประการ เช่น เป็นหลักสูตรที่มีความเป็นเอกภาพ ยืดหยุ่น มีความเป็นสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย สถานศึกษา มีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับบริบทความต้องการของตนเอง และหลักสูตรใช้ได้กับทุกกลุ่มเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่เป็นปัญหาที่มีอยู่รอบด้านและความไม่ชัดเจนของการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ได้แก่ ปัญหาความไม่ชัดเจนของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย สถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างพัฒนาการเด็กปฐมวัย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ ปัญหาการประเมินพัฒนาการในสภาพจริง ปัญหาความเชื่อมโยงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ รวมถึงปัญหาคุณภาพเด็กที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่ผลการประเมินพัฒนาการ ในภาพรวมไม่เป็นไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๕๖ ให้มีความสอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน เพื่อพัฒนาไปสู่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย และแผนแม่บทกฎหมายต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพเด็กและกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม การจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ หากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับชาติ ชุมชน และครอบครัว เห็นคุณค่าของการศึกษาปฐมวัยมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้และสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยร่วมกันทำงานอย่างต่อเนื่องเป็นระบบในการวางแผน ส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อสิทธิที่เด็กทุกคนจะต้องได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูและการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งสถานศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานนั้นจำเป็นต้องมีการนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ลงสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กปฐมวัยพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

คำชี้แจง

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงเทิง เล่มนี้ จัดทำขึ้นสำหรับผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงเทิง ได้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเด็ก เพราะเด็กในวัยนี้ร่างกายและสมองกำลังเจริญเติบโต เด็กต้องการความรัก ความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ได้สำรวจ เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกตัดสินใจ ใช้ภาษาสื่อความหมาย คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ผู้ที่รับผิดชอบจึงมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรัก ความเอาใจใส่เด็กวัยนี้เป็นพิเศษ

ดังนั้น บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในเอกสารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ โดยเฉพาะครูผู้ดูแลเด็กต้องเริ่มศึกษาตั้งแต่เรื่องของปรัชญาการศึกษาปฐมวัย หลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย แนวทางการจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ การบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ต่อไป

เอกสารเล่มนี้ จุดเน้นที่ครูผู้ดูแลเด็กต้องทำความเข้าใจมากที่สุด คือตารางวิเคราะห์มาตรฐาน / ตัวบ่งชี้ / สภาพที่พึงประสงค์ / สาระการเรียนรู้ (สาระที่ควรเรียนรู้ - ประสบการณ์สำคัญ) ซึ่งทุกเรื่องจะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและจะต้องจัดให้มีในแผนการจัดประสบการณ์และการประเมินพัฒนาการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจง	ค
สาระสำคัญหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐	
ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย	๑
วิสัยทัศน์	๑
หลักการ	๑
แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย	๒
หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๓ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐	
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงเทิง	
ความสำคัญมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๒	๔
ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย	๘
วิสัยทัศน์	๘
พันธกิจ	๘
เป้าหมาย	๙
จุดหมาย	๙
หลักการ	๙
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ๒ - ๓ ปี	๑๐
มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ๒ -๓ ปี	๑๑
การจัดเวลาเรียน	๑๔
สาระการเรียนรู้รายปี	๑๕
โครงสร้างหลักสูตร	๒๓
สาระการเรียนรู้	๒๔
การอบรมเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์	๒๖
ตารางกิจกรรมประจำวัน	๓๓
การอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับเด็ก ๒ - ๓ ปี	๓๔
การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	๓๗
สื่อและแหล่งเรียนรู้	๓๘
การประเมินพัฒนาการ	๓๙
การใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเด็กอายุ ๒ - ๓ ปี	๔๐
การเชื่อมต่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	๔๑
การกำกับติดตาม ประเมินผลและรายงาน	๔๓
การบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	๔๔
ภาคผนวก	
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร	
ประกาศใช้หลักสูตร	

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง ๖ ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรักความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

วิสัยทัศน์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

๑. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
๒. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
๓. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ
๔. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข
๕. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พัฒนาขึ้นบนแนวคิดหลักสำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยถือว่าการเล่นของเด็กเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ภายใต้การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานของสมอง ผ่านสื่อที่ต้องเอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่นประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยครูจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ทั้งนี้ หลักสูตรฉบับนี้มีแนวคิดในการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

๑. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก พัฒนาการของมนุษย์เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อเนื่องในตัวมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิไปจนตลอดชีวิต พัฒนาการของเด็กแต่ละคนจะมีลำดับขั้นตอนลักษณะเดียวกัน แต่อัตราและระยะเวลาในการผ่านขั้นตอนต่างๆอาจแตกต่างกันได้ขั้นตอนแรกๆจะเป็นพื้นฐานสำหรับพัฒนาการขั้นต่อไป พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา แต่ละส่วนส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกัน เมื่อด้านหนึ่งก้าวหน้าอีกด้านหนึ่งจะก้าวหน้าตามด้วยในทำนองเดียวกันถ้าด้านหนึ่งด้านใดผิดปกติจะทำให้ด้านอื่น ๆ ผิดปกติตามด้วย แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการด้านร่างกายอธิบายว่าการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กมีลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถด้านนั้นก่อนสำหรับทฤษฎีด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคมอธิบายว่า การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพของเด็กเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ความรักและความอบอุ่นเป็นพื้นฐานของความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กที่ได้รับความรักและความอบอุ่นจะมีความไว้วางใจในผู้อื่น เห็นคุณค่าของตนเอง จะมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของความเป็นประชาธิปไตยและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาอธิบายว่า เด็กเกิดมาพร้อมวุฒิภาวะ ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ รวมทั้งค่านิยมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้รับ

๒. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การเล่นอย่างมีจุดหมายเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานที่ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ขณะที่เด็กเล่นจะเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมๆกันด้วย จากการเล่นเด็กจะมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ผ่อนคลายอารมณ์ และแสดงออกของตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น เด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทำการทดลอง คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง การเล่นช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งแวดล้อม และช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ดังนั้นเด็กควรมีโอกาสเล่น ปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สิ่งแวดล้อมรอบตัว และเลือกกิจกรรมการเล่นด้วยตนเอง

๓. แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานของสมอง สมองเป็นอวัยวะที่มีความสำคัญที่สุดในร่างกายของเรา เพราะการที่มนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆได้นั้นต้องอาศัยสมองและระบบประสาทเป็นพื้นฐานการรับรู้ รับความรู้สึกจากประสาทสัมผัสทั้งห้า การเชื่อมโยงต่อกันของเซลล์สมองส่วนมากเกิดขึ้นก่อนอายุ ๕ ปี และปฏิสัมพันธ์แรกเริ่มระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ มีผลโดยตรงต่อการสร้างเซลล์สมองและจุดเชื่อมต่อ โดยในช่วง ๓ ปีแรกของชีวิต สมองเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมาก มีการสร้างเซลล์สมองและจุดเชื่อมต่อขึ้นมามากมาย มีการสร้างไขมันหรือมันสมองหุ้มล้อมรอบเส้นใยสมองด้วย พอเด็กอายุ ๓ ปี สมองจะมีขนาดประมาณ ๘๐ % ของสมองผู้ใหญ่มีเซลล์สมองนับหมื่นล้านเซลล์

เซลล์สมองและจุดเชื่อมต่อเหล่านี้ยิ่งได้รับการกระตุ้นมากเท่าใด การเชื่อมต่อกันระหว่างเซลล์สมองยิ่งมีมากขึ้น และความสามารถทางการคิดยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น ถ้าหากเด็กขาดการกระตุ้นหรือส่งเสริมจากสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เซลล์สมองและจุดเชื่อมต่อที่สร้างขึ้นมากก็จะหายไป เด็กที่ได้รับความเครียดอยู่ตลอดเวลาจะทำให้ขาดความสามารถที่จะเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม ส่วนต่างๆของสมองเจริญเติบโตและเริ่มมีความสามารถในการทำหน้าที่ในช่วงเวลาต่างกัน จึงอธิบายได้ว่าการเรียนรู้ทักษะบางอย่างจะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดเฉพาะในช่วงเวลาหนึ่งๆที่เรียกว่า “หน้าต่างของโอกาสการเรียนรู้” ซึ่งเป็นช่วงที่พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูและครูสามารถช่วยให้เด็กเรียนรู้และพัฒนาสิ่งนั้นๆ ได้ดีที่สุดในที่สุด เมื่อพ้นช่วงนี้ไปแล้วโอกาสนั้นจะฝึดยากหรือเด็กอาจทำไม่ได้เลย เช่น การเชื่อมโยงวงจรประสาทของการมองเห็นและรับรู้ภาพจะต้องได้รับการกระตุ้นทำงานตั้งแต่ ๓ หรือ ๔ เดือนแรกของชีวิตจึงจะมีพัฒนาการตามปกติ ช่วงเวลาของการเรียนภาษาคือ อายุ ๓ - ๕ ปีแรกของชีวิต เด็กจะพูดได้ชัด คล่องและถูกต้อง โดยการพัฒนาจากการพูดเป็นคำ ๆ มาเป็นประโยคและเล่าเรื่องได้ เป็นต้น

๔. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจและเรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง การใช้สื่อการเรียนรู้ต้องปลอดภัยต่อตัวเด็กและเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจ และความต้องการของเด็กที่หลากหลาย สื่อประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยควรมีสื่อทั้งที่เป็นประเภท ๒ มิติและ/หรือ ๓ มิติ ที่เป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อสะท้อนวัฒนธรรม สื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ให้ครบทุกด้าน ทั้งนี้ สื่อต้องเอื้อให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าโดยการจัดการใช้สื่อสำหรับเด็กปฐมวัยต้องเริ่มต้นจากสื่อของจริง ของจำลอง ภาพถ่าย ภาพโครงร่างและสัญลักษณ์ตามลำดับ

๕. แนวคิดเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม เด็กเมื่อเกิดมาจะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งไม่เพียงแต่จะได้รับอิทธิพลจากการปฏิบัติแบบดั้งเดิมตามประเพณี มรดก และความรู้ของบรรพบุรุษ แต่ยังได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ ค่านิยมและความเชื่อของบุคคลในครอบครัว และชุมชนของแต่ละที่ด้วย บริบทของสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็กทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกันไป ครูจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมตัวเด็ก มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ครูควรต้องเรียนรู้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนา เกิดการเรียนรู้และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่นมีความสุข เป็นการเตรียมเด็กไปสู่สังคมในอนาคตกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความหลากหลายทางความคิด ความเชื่อและวัฒนธรรมเช่น ความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเรื่องศาสนา ประเทศ พม่า ลาว กัมพูชาก็จะคล้ายคลึงกับคนไทยในการทำบุญตักบาตร การสวดมนต์ ไหว้พระ การให้ความเคารพพระสงฆ์ การทำบุญเลี้ยงพระ การเวียนเทียนเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา ประเพณีเข้าพรรษา สำหรับประเทศมาเลเซีย บรูไน อินโดนีเซีย ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามจึงมีวัฒนธรรมแบบอิสลาม ประเทศฟิลิปปินส์ได้รับอิทธิพลจากคริสต์ศาสนา ประเทศสิงคโปร์และเวียดนามนับถือหลายศาสนา โดยนับถือลัทธิธรรมเนียมแบบจีนเป็นหลัก เป็นต้น

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ความสำคัญ

ปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและการพัฒนาการในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุด และเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อ ๆ ไป เด็กในวัยนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพและจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังคำกล่าวของ ศ.ดร.เจมส์ เจ. เอคแมน นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ว่า “การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว”

ดังนั้น การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดชีวิตและเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด กล่าวคือเด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีมีความสามารถเรียนรู้ ทำงานได้เก่งและเป็นพลเมืองดีที่จะนำสู่ความสำเร็จในสังคมที่ท้าทายในศตวรรษที่ ๒๑ ต้องได้รับโอกาสการพัฒนาอย่างรอบด้านในช่วงปฐมวัย แต่คุณภาพของเด็กปฐมวัยยังเป็นจุดอ่อนที่เข้าขั้นวิกฤต ของประเทศไทยที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน รัฐและทุกภาคส่วน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน สังคม บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ครู/ผู้ดูแลเด็ก โรงเรียน องค์กรท้องถิ่นทุกระดับ บุคลากรพัฒนาสังคมทั้งภาครัฐเอกชน ภาคศาสนาและภาคธุรกิจ จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของช่วงปฐมวัย ตระหนักในพันธกิจและลงมือช่วยกันทำให้เด็กปฐมวัยมีโอกาสพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในภาวะแวดล้อมที่ปลอดภัย

สาระของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ประกอบด้วยมาตรฐาน ๓ ด้าน ได้แก่

มาตรฐานด้านที่ ๑ การบริหารจัดการ

จำนวน ๕ ตัวบ่งชี้/ ๒๖ ข้อ

มาตรฐานด้านที่ ๒ กระบวนการดูแลจัดประสบการณ์ เรียนรู้ และเล่น

จำนวน ๕ ตัวบ่งชี้/ ๒๐ ข้อ

มาตรฐานด้านที่ ๓ คุณภาพเด็กปฐมวัย

- ๓ ก แรกเกิด ถึง ๒ ปี (๒ ปี ๑๑ เดือน ๒๙ วัน) จำนวน ๒ ตัวบ่งชี้/ ๗ ข้อ

- ๓ ข ๓ ปี ถึง ๖ ปี (ก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑) จำนวน ๗ ตัวบ่งชี้/ ๒๒ ข้อ

มาตรฐานด้านที่ ๑ การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๑ การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

ตัวบ่งชี้ย่อย

๑.๑.๑ บริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ

๑.๑.๒ บริหารหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑.๑.๓ บริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๒ การบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัด

ตัวบ่งชี้ย่อย

๑.๒.๑ บริหารจัดการบุคลากรอย่างเป็นระบบ

๑.๒.๒ ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/หัวหน้าระดับปฐมวัย/ผู้ดำเนินกิจการ มีคุณวุฒิ/คุณสมบัติเหมาะสม และบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒.๓ ครู/ผู้ดูแลเด็กที่ทำหน้าที่หลักในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย มีวุฒิการศึกษา/คุณสมบัติเหมาะสม

๑.๒.๔ บริหารบุคลากรจัดอัตราส่วนของครู/ผู้ดูแลเด็กอย่างเหมาะสมพอเพียงต่อจำนวนเด็กในแต่ละกลุ่มอายุ

เด็ก (อายุ)	อัตราส่วนครู/ผู้ดูแล : เด็ก(คน)	จำนวนเด็กในกลุ่มกิจกรรม
ต่ำกว่า ๑ ปี	๑ : ๓	กลุ่มละไม่เกิน ๖ คน
ต่ำกว่า ๒ ปี	๑ : ๕	กลุ่มละไม่เกิน ๑๐ คน
ต่ำกว่า ๓ ปี	๑ : ๑๐	กลุ่มละไม่เกิน ๒๐ คน
๓ ปี - ก่อนเข้า ป.๑	๑ : ๑๕	กลุ่มละไม่เกิน ๓๐ คน

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๓ การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย

ตัวบ่งชี้ย่อย

๑.๓.๑ บริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ

๑.๓.๒ โครงสร้างและตัวอาคารมั่นคง ตั้งอยู่ในบริเวณและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

๑.๓.๓ จัดการความปลอดภัยของพื้นที่เล่น/สนามเด็กเล่น และสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร

๑.๓.๔ จัดการสภาพแวดล้อมภายในอาคาร ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้ปลอดภัยเหมาะสมกับการใช้งานและเพียงพอ

๑.๓.๕ จัดให้มีของเล่นที่ปลอดภัยได้มาตรฐาน มีจำนวนเพียงพอ สะอาด เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก

๑.๓.๖ ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย

๑.๓.๗ จัดให้มีระบบป้องกันภัยจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑.๓.๘ จัดให้มีระบบรับเหตุฉุกเฉิน ป้องกันอัคคีภัย/ภัยพิบัติตามความเสี่ยงของพื้นที่

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๔ การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ย่อย

๑.๔.๑ มีการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ฝึกระวังการเจริญเติบโต ของเด็ก และดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้น

๑.๔.๒ มีแผนและดำเนินการตรวจสอบอนามัยประจำวัน ตรวจสอบสุขภาพประจำปี และป้องกันควบคุมโรคติดต่อ

๑.๔.๓ อาคารต้องมีพื้นที่ใช้สอยเป็นสัดส่วนตามกิจวัตรประจำวันของเด็กที่เหมาะสมตามช่วงวัยและการใช้ประโยชน์

๑.๔.๔ จัดให้มีพื้นที่/มุมประสบการณ์ และแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

๑.๔.๕ จัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม ที่แปร่งพื้น/ล้างมือให้เพียงพอ สะอาด ปลอดภัยและเหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก

๑.๔.๖ จัดการระบบสุขาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมสถานที่ปรุง ประกอบอาหารน้ำดื่ม น้ำใช้ กำจัดขยะ สิ่งปฏิกูล และพาหะนำโรค

๑.๔.๗ จัดอุปกรณ์ภาชนะและเครื่องใช้ส่วนตัวให้เพียงพอกับการใช้งานของเด็กทุกคน และดูแลความสะอาดและปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๕ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

ตัวบ่งชี้ย่อย

๑.๕.๑ มีการสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างพ่อแม่/ผู้ปกครองกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับตัวเด็กและการทำงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑.๕.๒ การจัดกิจกรรมที่พ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครอบครัว และชุมชน มีส่วนร่วม

๑.๕.๓ ดำเนินงานให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑.๕.๔ มีคณะกรรมการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรฐานด้านที่ ๒ ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๑ การดูแลและพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน

ตัวบ่งชี้ย่อย

๒.๑.๑ มีแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมีการดำเนินงานและประเมินผล

๒.๑.๒ จัดพื้นที่/มุมประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นที่เหมาะสมอย่างหลากหลาย

๒.๑.๓ จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านอย่างบูรณาการตามธรรมชาติของเด็กที่เรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัส ลงมือทำ ปฏิสัมพันธ์ และการเล่น

๒.๑.๔ เลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องเล่นและจัดสภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอกแหล่งเรียนรู้ ที่เพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย

๒.๑.๕ เฝ้าระวังติดตามพัฒนาการเด็กรายบุคคลเป็นระยะ เพื่อใช้ผลในการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กทุกคนให้เต็มตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๒ การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ

ตัวบ่งชี้ย่อย

๒.๒.๑ ให้เด็กอายุ ๖ เดือนขึ้นไป รับประทานอาหารที่ครบถ้วนในปริมาณที่เพียงพอ และส่งเสริมพฤติกรรมกินที่เหมาะสม

๒.๒.๒ จัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมในการดูแล สุขภาพความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน

๒.๒.๓ ตรวจสอบสุขภาพอนามัยของเด็กประจำวัน ความสะอาดของร่างกาย ฟันและช่องปาก เพื่อคัดกรองโรคและการบาดเจ็บ

๒.๒.๔ เฝ้าระวังติดตามการเจริญเติบโตของเด็กเป็นรายบุคคล บันทึกผลภาวะโภชนาการอย่างต่อเนื่อง

๒.๒.๕ จัดให้มีการตรวจสุขภาพร่างกาย ฟันและช่องปาก สายตา หู ตามกำหนด

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๓ การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร

ตัวบ่งชี้ย่อย

๒.๓.๑ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้สังเกต สัมผัส ลองทำ คิดตั้งคำถาม สืบเสาะหาความรู้แก้ปัญหา จินตนาการ คิดสร้างสรรค์ โดยยอมรับความคิดและผลงานที่แตกต่างของเด็ก

๒.๓.๒ จัดกิจกรรมและประสบการณ์ทางภาษาที่มีความหมายต่อเด็ก เพื่อการสื่อสารอย่างหลากหลาย ฟัง ฟัง พูด ถาม ตอบ เล่าและสนทนาตามลำดับขั้นตอนพัฒนาการ

๒.๓.๓ จัดกิจกรรมปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านให้เด็กมีทักษะการดูภาพ ฟังเรื่องราว พูด เล่าอ่าน วาด/เขียน เบื้องต้น ตามลำดับพัฒนาการ โดยครู/ ผู้ดูแลเด็ก เป็นตัวอย่างของการพูด และการอ่านที่ถูกต้อง

๒.๓.๔ จัดให้เด็กมีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สิ่งต่างๆ สถานที่ และธรรมชาติรอบตัวด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ

๒.๓.๕ จัดกิจกรรมและประสบการณ์ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เบื้องต้นตามวัยโดยเด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๔ การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม ปลูกฝังคุณธรรมและความเป็นพลเมืองดี
ตัวบ่งชี้ย่อย

๒.๔.๑ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและมั่นคง ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก จัดกิจกรรมสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเด็ก และการแก้ไขข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

๒.๔.๒ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีความสุข แจ่มใส ร่าเริง ได้แสดงออกด้านอารมณ์ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง โดยผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย ศิลปะ ดนตรี ตามความสนใจและถนัด

๒.๔.๓ จัดกิจกรรมและประสบการณ์ ปลูกฝังคุณธรรมให้เด็กใฝ่ดี มีวินัย ซื่อสัตย์ รู้จักสิทธิและหน้าที่รับผิดชอบของพลเมืองดี รักครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและประเทศชาติด้วยวิธีที่เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการ

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๕ การส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในขั้นถัดไป
ตัวบ่งชี้ย่อย

๒.๕.๑ จัดกิจกรรมกับผู้ปกครองให้เตรียมเด็กก่อนจากบ้านเข้าสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/โรงเรียนและจัดกิจกรรมช่วงปฐมนิเทศให้เด็กค่อยปรับตัวในบรรยากาศที่เป็นมิตร

๒.๕.๒ จัดกิจกรรมส่งเสริมการปรับตัวก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นแต่ละชั้น จนถึงการเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานด้านที่ ๓ คุณภาพของเด็กปฐมวัย

สำหรับเด็กแรกเกิด - อายุ ๒ ปี (๒ ปี ๑๑ เดือน ๒๙ วัน)

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๑ ก เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัย

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๑.๑ ก เด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงดีสมส่วน ซึ่งมีบันทึกเป็นรายบุคคล

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๒ ก เด็กมีพัฒนาการสมวัย

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๒.๑ ก เด็กมีพัฒนาการสมวัยโดยรวม ๕ ด้าน

๓.๒.๒ ก รายด้าน : เด็กมีพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross Motor)

๓.๒.๓ ก รายด้าน : เด็กมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาสมวัย (Fine Motor

Adaptive)

๓.๒.๔ ก รายด้าน : เด็กมีพัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษา (Receptive Language)

๓.๒.๕ ก รายด้าน : เด็กมีพัฒนาการการใช้ภาษาสมวัย (Expressive Language)

๓.๒.๖ ก รายด้าน : เด็กมีพัฒนาการการช่วยเหลือตนเองและการเข้าสังคม (Personal Social)

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงเทิง จัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กปฐมวัย ๒ - ๓ ปี อย่างองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ มีมารยาท ยิ้ม ไหว้ ทักทาย ร่างกายสมบูรณ์ มุ่งพัฒนาการเด็กให้สมวัย ควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรม ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

วิสัยทัศน์

ภายในปีพุทธศักราช ๒๕๖๒ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงเทิง มุ่งพัฒนาเด็กปฐมวัย ๒ - ๓ ปี เด็กทุกคนได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

ปรัชญาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงเทิง

“ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่าอยู่”

วิสัยทัศน์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงเทิง

“ศูนย์เด็กเล็กมีมาตรฐาน พัฒนาการสมวัย ใส่ใจคุณธรรม นำชุมชนร่วมพัฒนา”

พันธกิจ

๑. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาการเด็กปฐมวัยทั้ง ๔ ด้าน อย่างสมดุล และเต็มศักยภาพ
๒. พัฒนาครูและบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมเรียนรู้ผ่านการเล่นที่มีจุดหมายอย่างต่อเนื่อง
๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
๔. จัดประสบการณ์เรียนรู้ที่หลากหลายซึ่งสอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองของเด็ก โดยนำแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้เสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
๕. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เป้าหมาย

๑. เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาเป็นองค์รวมอย่างสมดุลและมีความสุข
๒. ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมการเล่นผ่านกระบวนการวางแผนการปฏิบัติ และการทบทวน
๓. มีสภาพแวดล้อม สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างเพียงพอ
๔. ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

จุดหมาย

การพัฒนาเด็กอายุ ๒ - ๓ ปี มุ่งส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนี้

๑. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขภาพดี
๒. สุขภาพจิตดีและมีความสุข
๓. มีทักษะชีวิตและสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
๔. มีทักษะการใช้ภาษาสื่อสาร และสนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ

หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

๑. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
๒. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
๓. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ
๔. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข
๕. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอายุ ๒ - ๓ ปี

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ ๒ - ๓ ปี

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ ๒ - ๓ ปี จัดขึ้นสำหรับพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก เพื่อใช้เป็นแนวทางการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล

จุดหมาย

การพัฒนาเด็กอายุ ๒ - ๓ ปี มุ่งส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนี้

๑. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขภาพดี
๒. สุขภาพจิตดีและมีความสุข
๓. มีทักษะชีวิตและสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
๔. มีทักษะการใช้ภาษาสื่อสาร และสนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ ๒ - ๓ ปี กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย
  ๑. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพดี
  ๒. ใช้อวัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน
๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
  ๓. มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย
๓. พัฒนาการด้านสังคม
  ๔. รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
  ๕. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
๔. พัฒนาการด้านสติปัญญา
  ๖. สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
  ๗. สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพดี

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์
๑.๑. มีน้ำหนัก ส่วนสูง และเส้นรอบศีรษะ ตามเกณฑ์	๑. น้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์ ๒. เส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์
๑.๒. มีร่างกายแข็งแรง	๑. มีภูมิต้านทานโรค ไม่ป่วยบ่อย ชับถ่ายเป็นเวลา รับประทานอาหารเหมาะสมกับวัยนอนและพักผ่อนเหมาะสมกับวัย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๒ ใช้วัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์
๒.๑. ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ ได้เหมาะสมกับวัย	๑. นั่งยองๆ เล่น โดยไม่ เสียการทรงตัว ๒. เดินถอยหลังได้ ๓. เดินขึ้นลงบันได โดยมือข้างหนึ่งจับราวและก้าวเท้าโดยมีสองเท้าในขั้นเดียวกัน ๔. กระโดดอยู่กับที่โดยเท้าพื้นทั้ง ๒ ข้าง
๒.๒. ใช้กล้ามเนื้อเล็ก และประสานสัมพันธ์ มือ-ตาได้เหมาะสมกับวัย	๑. จับสีเทียนแท่งใหญ่เพื่อขีดเขียนได้ ๒. เลียนแบบลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องหรือเส้นตรงแนวตั้ง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๓ มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์
๓.๑. ร่าเริงแจ่มใส	๑. อารมณ์ดี ยิ้มแย้ม หัวเราะง่าย แหวตามีความสุข
๓.๒. แสดงออกทาง อารมณ์ ได้อย่างเหมาะสมกับวัย	๑. แสดงความภาคภูมิใจเมื่อทำสิ่งต่างๆสำเร็จ ๒. ชอบพูดคำว่า “ไม่” แม้จะ เป็นสิ่งที่ต้องการ
๓.๓. สนใจ และมี ความสุขกับธรรมชาติ สิ่งสวยงาม ดนตรีและ จังหวะการเคลื่อนไหว	๑. ตอบสนองต่อธรรมชาติ เสียงเพลง จังหวะดนตรี และสิ่งสวยงามต่างๆ อย่างเพลิดเพลิน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๔ รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์
๔.๑. ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวได้	๑. ชอบเก็บของของตนเองไว้ใกล้ตัวและไม่ชอบแบ่งปันผู้อื่น
๔.๒. เล่นและร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่นได้ตามวัย	๑. รอคอยช่วงสั้นๆ ๒. เล่นร่วมกับคนอื่นแต่ต่างคนต่างเล่น

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๕ ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์
๕.๑. ทำกิจวัตรประจำวันด้วยตนเองได้ตามวัย	๑. สวมเสื้อผ้าโดยมีคนช่วย ๒. บอกได้ว่าตนเอง ต้องการ ชับถ่าย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๖ สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์
๖.๑. รับรู้และเข้าใจความหมายภาษาได้ตามวัย	๑. ร้องเพลงได้บางคำ และร้องเพลงคลอตาม ทำนอง ๒. สนใจดูหนังสือ นิทานภาพ
๖.๒. แสดงออกและ/หรือ พูด เพื่อ สื่อความหมายได้	๑. พูดเป็นวลี สั้นๆ ๒. มักจะถามคำถาม “อะไร” และ “ทำไม”

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๗ สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์
๗.๑. สนใจและเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว	๑. อยากเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ๒. ถามบ่อยถามซ้ำ ๓. จดจ่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ยาวนานขึ้น
๗.๒. เรียนรู้ผ่านการเลียนแบบ	๑. เลียนแบบการกระทำผู้ใกล้ชิดหรือเด็กอื่น ๒. พยายามเลียนเสียงต่าง ๆ
๗.๓. สำรวจโดยใช้ประสาทสัมผัส	๑. ค้นหาของที่ ถูกซ่อนโดยมีสิ่งปกปิด ๒-๓ ชั้น ๒. ชอบละเลงสีด้วยมือ

ระยะเวลาเรียน

(ตามหนังสือสั่งการจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๐๖๙ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๑ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการเปิดการเรียนการสอนตลอดทั้งปีงบประมาณในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) เปิดตลอดปีงบประมาณ จำนวน ๒๔๕ วันทำการ

ภาคเรียนที่ ๑ เปิดเรียนวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม

ภาคเรียนที่ ๒ เปิดเรียนวันที่ ๑ พฤศจิกายน ถึงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดกรอบโครงสร้างเวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ๒ - ๓ ปีการศึกษา โดยประมาณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษา หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลเวียงเทิง ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ๒ ภาคเรียน = ๑ ปีการศึกษา หรือ ๒๔๕ วัน = ปีการศึกษา ในแต่ละวันจะใช้เวลา ๖ - ๗ ชั่วโมง

ที่	สาระการเรียนรู้	เตรียมอนุบาล ระยะเวลา/สัปดาห์
๑	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	๑๓
๒	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	๙
๓	ธรรมชาติรอบตัว	๑๐
๔	สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	๘
	จำนวนสัปดาห์/ปี	๔๐
	จำนวนเวลาเรียน(วัน/ปี)	๒๔๕

สาระการเรียนรู้รายปี สำหรับเด็กปฐมวัย ๒ - ๓ ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพดี

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑.๑.มีน้ำหนัก ส่วนสูง และเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์	๑.น้ำหนัก และส่วนสูงตามเกณฑ์	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก - การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาท - การพัฒนาของร่างกาย 	<ul style="list-style-type: none"> - เรียนรู้เกี่ยวกับชื่อและเพศของตนเอง - การเรียกชื่อส่วนต่างๆ ของใบหน้าและร่างกาย - การดูแลตนเองเบื้องต้นโดยมีผู้ใหญ่ให้ - การช่วยเหลือ - การล้างมือ - การรับประทานอาหาร - การถอดและใส่เสื้อผ้า - การรักษาความปลอดภัย - การนอนหลับพักผ่อน 	๑ - ๔.ก้าวใหม่ได้เรียนรู้ ๕. ชื่อของหนูก็มี ๖.เด็กดีมีวินัย ๗.สุขสดใสในร่างกาย ๘.แสนสบายกินดีมีสุข -แนวทางการป้องกันโรคติดต่อ(CORONA ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙))
	๒.เส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์			
๑.๒.มีร่างกายแข็งแรง	๑.มีภูมิต้านทานโรค ไม่ป่วยบ่อย ชับถ่ายเป็นเวลา รับประทานอาหาร นอน และพักผ่อนเหมาะสมกับวัย	<ul style="list-style-type: none"> - การทำกิจวัตรประจำวัน - การนอนหลับพักผ่อน - การดูแลสุขภาพอนามัย - การดูแลความปลอดภัยของตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - การช่วยเหลือ - การล้างมือ - การรับประทานอาหาร - การถอดและใส่เสื้อผ้า - การรักษาความปลอดภัย - การนอนหลับพักผ่อน 	

พัฒนาการด้านร่างกาย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๒ ใช้วัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๒.๑. ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ได้เหมาะสมกับวัย	๑. นั่งยองๆ เล่น โดยไม่เสียการทรงตัว	-การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายตามจังหวะดนตรี - การเล่นออกกำลังกลางแจ้งอย่างอิสระ - การเคลื่อนไหวและการทรงตัว -การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อและระบบประสาท -การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส	-การดูแลตนเองเบื้องต้นโดยมีผู้ใหญ่ให้ -การช่วยเหลือ -การล้างมือ -การขับถ่าย -การรับประทานอาหาร -การถอดและใส่เสื้อผ้า -การรักษาความปลอดภัย	๙. ทุกๆวันออกกำลังกาย ๑๐. ความปลอดภัยมีหลาย ๑๑. สัมผัสกายทั้ง ๕ ๑๒. หนูจำหนูทำได้ ๑๓. เปล่งประกายหนูน้อยน่ารัก
	๒. เดินถอยหลังได้			
	๓. เดินขึ้นลงบันได โดยมีมือข้างหนึ่งจับราวและก้าวเท้าโดยมีสองเท้าในขั้นเดียวกัน			
	๔. กระโดดอยู่กับที่ โดยเท้าพื้นพื้นทั้ง ๒ ข้าง			
๒.๒. ใช้กล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์มือ-ตาได้เหมาะสมกับวัย	๑. จับสีเทียนแท่งใหญ่เพื่อขีดเขียนได้	-การวาด -การเขียนขีดเขียน - การปั้น -การฉีก -การตัดปะ -การดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายของใช้ส่วนตัว และการรักษาความปลอดภัย	-การวาดภาพ -การระบายสีภาพ -การเขียนขีดเขียน - การปั้น -การฉีก -การตัดปะ -ก จ ก ร ร ม สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ	
	๒. เลียนแบบ ลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องหรือเส้นตรงแนวตั้ง			

พัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ ๓ มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๓.๑. ร่าเริงแจ่มใส	๑. อารมณ์ดี ยิ้มแย้ม หัวเราะง่าย แววตามีความสุข	- การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกที่เหมาะสมกับวัย	- การแสดงออกทางอารมณ์ ร่าเริง แจ่มใส	- ฝึกการออกเสียงแบบโฟนิก - DLTV
๓.๒. แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมกับวัย	๑. แสดงความภาคภูมิใจเมื่อทำสิ่งต่างๆสำเร็จ	- มีความสุข - ร่าเริง แจ่มใส	- การแสดงออกตามจังหวะดนตรีและเสียงเพลง	- การแสดงออกทางผลงานศิลปะ
	๒. ชอบพูดคำว่า “ไม่” แม้จะเป็นสิ่งที่ต้องการ	- ความเชื่อมั่นในตนเอง จากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน		
๓.๓. สนใจและมีความสุขกับธรรมชาติ สิ่งสวยงาม ดนตรี และจังหวะการเคลื่อนไหว	๑. ตอบสนองต่อธรรมชาติ เสียงเพลง จังหวะดนตรี และสิ่งสวยงามต่างๆ อย่างเพลิดเพลิน			

พัฒนาการด้านสังคม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๔ รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๔.๑.ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใกล้เคียงได้	๑.ชอบเก็บของของตนเองไว้ใกล้ตัวและไม่ชอบแบ่งปันผู้อื่น	- เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆ	- การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันตามวัย	๑๔.บ้านสุขสันต์ ๑๕.ครอบครัว हरषा
๔.๒.เล่นและร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่นได้ตามวัย	๑. รอคอยช่วงสั้นๆ	ร อ บ ตั ว ใน ชีวิตประจำวัน - การร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆกับผู้อื่น - การปรับตัวอยู่ในสังคม	- การเล่นอย่างอิสระ - การเล่นรวมกลุ่มกับผู้อื่น - การแบ่งปันหรือการให้ - การอดทนรอคอยตามวัย - การใช้ภาษาบอกความต้องการ - การออกไปเล่นนอกบ้าน - การไปสวนสาธารณะ – การออกไปร่วมกิจกรรมในศาสนสถาน	๑๖.เพื่อนบ้านของหนู ๑๗.เรียนรู้อจังหวัด ๑๘.ที่พักอุ่นใจ ๑๙.สายใยชุมชน ๒๐.ชื่นชมอาชีพ ๒๑.การป้องกันเด็กจมน้ำ ๒๒.อาเซียนน่ารู้ -วันสำคัญของพุทธศาสนา -วันสำคัญของชาติ -ธรรมศึกษา -โพนิก -DLTV -ภูมิปัญญาท้องถิ่น
	๒. เล่นร่วมกับคนอื่นแต่ต่างคนต่างเล่น			

พัฒนาการด้านสังคม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๕ ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๕.๑. ทำกิจวัตรประจำวันด้วยตนเองได้ตามวัย	๑.สวมเสื้อผ้าโดยมีคนช่วย	-การทำกิจวัตรประจำวัน	-การดูแลตนเองเบื้องต้นโดยมีผู้ใหญ่ให้	-วินัยเด็กปฐมวัย -ค่านิยมหลักคนไทย -ฟินแลนด์
	๒.บอกได้ว่าตนเองต้องการ ชับถ่าย	-การนอนหลับพักผ่อน -การดูแลสุขภาพอนามัย -การดูแลความปลอดภัยของตนเอง	-การช่วยเหลือ -การล้างมือ -การขับถ่าย -การรับประทานอาหาร -การถอดและใส่เสื้อผ้า -การรักษาความปลอดภัย	

พัฒนาการด้านสติปัญญา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๖ สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๖.๑. รับรู้และเข้าใจ ความหมาย ภาษาได้ตามวัย	๑. ร้องเพลงได้บางคำ และ ร้องเพลงคลอตาม ทำนอง	- การรับรู้และเข้าใจ ความหมาย - การสื่อสารด้วยคำพูด	- การรู้จักสังเกต คุณลักษณะต่างๆ	- ก้าวใหม่ได้เรียนรู้ - โฟนิค - ฟินแลนด์
	๒. สนใจดูหนังสือ นิทาน ภาพ	ภาษาท่าทาง - การร้องเพลง	- การฟังนิทาน	- ภูมิปัญญาท้องถิ่น
๖.๒. แสดงออก และ/หรือพูดเพื่อ สื่อความหมายได้	๑. พูดเป็นวลี สั้นๆ	- การฟังนิทาน - การสนทนาโต้ตอบ - การตอบคำถาม - การแสดงความรู้สึก	- การพัฒนาการใช้ ภาษาสื่อ ความหมาย ความคิด	- การพัฒนา ภาษาอังกฤษปฐมวัย
	๒. มักจะถามคำถาม “อะไร” และ “ทำไม”		- การสนทนา โต้ตอบ	- โตไปไม่โกง

พัฒนาการด้านสติปัญญา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๗ สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๗.๑.สนใจและเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว	๑.อยากเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ	- การเชื่อมโยงจากประสบการณ์เดิม - การเรียงลำดับเหตุการณ์ - การยืดหยุ่นความคิด	- การสำรวจสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติรอบตัว - การใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า - การเล่นน้ำ เล่นทราย	๒๓.ชีวิตน่ารู้ ๒๔.วันคืนขึ้นอุรา ๒๕.ฤดูกาลธรรมชาติ ๒๖.นานาสัตว์โลก ๒๗.นกน้อยเรีงรำ ๒๘.ต้นไม้กินป่า ๒๙.ดอกไม้งามตา
	๒.ถามบ่อยถามซ้ำ	- การตอบคำถามจากการคิด - การสนทนาโต้ตอบ	- การเดินเล่นในสวน	๓๐.ผีเสื้อแสนสวย ๓๑.อรรอยผักผลไม้ ๓๒.ข้าวดีมีประโยชน์
	๓.จดจ่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ยาวนานขึ้น	- การจดจ่อใส่ใจ - การสังเกตวัตถุหรือสิ่งของที่มีสีสันและรูปทรงที่แตกต่างกัน	- ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการเพาะปลูกอย่างง่าย	๓๓.โลกเราน่าอยู่ ๓๔.สีสวยสดใส ๓๕.เดินทางทั่วไทย ๓๖.โลกไร้พรมแดน ๓๗.สิ่งของเครื่องใช้
๗.๒.เรียนรู้ผ่านการเลียนแบบ	๑.เลียนแบบการกระทำผู้ใกล้ชิดหรือเด็กอื่น	- การเลียนแบบท่าทางคำพูด การกระทำ	- การแสดงบทบาทสมมติ	๓๘.หัวใจนักคิด ๓๙.นักประดิษฐ์ตัวน้อย
	๒.พยายามเลียนเสียงต่างๆ	- การฟังเสียงต่างๆ รอบตัว - การฟังนิทานหรือเรื่องราวสั้นๆ - การพูดบอกความต้องการ	- การเลี่ยมสัตว์ต่างๆ ที่ไม่เป็นอันตราย	๔๐.โตไปไม่โกง - เศรษฐกิจพอเพียง - ค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ - DLTV

พัฒนาการด้านสติปัญญา(ต่อ)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ ๗ สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

คุณลักษณะ	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๗.๓.สำรวจโดยใช้ประสาทสัมผัส	๑. ค้นหาของที่ ถูกซ่อน โดยมีสิ่งปกปิด๒-๓ ชั้น	-การสำรวจ - การทดลองอย่างง่าย ๆ -การคิดวางแผนที่ไม่ซับซ้อน -การคิดตัดสินใจหรือคิดแก้ปัญหาในเรื่องที่ง่าย ๆ ด้วยตนเอง	-เรียนรู้เกี่ยวกับชื่อของเล่นของใช้ที่อยู่รอบตัว - การเชื่อมโยงลักษณะหรือคุณสมบัติอย่างง่าย ๆ ของสิ่งต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก	
	๒.ชอบเลาะเลงสีด้วยมือ	-การแสดงความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ		

โครงสร้างของหลักสูตร

แนวทางการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กอายุ ๒ - ๓ ปีสำหรับครูผู้เลี้ยงดูเด็ก ให้สามารถพัฒนาเด็กได้ตาม
จุดหมายที่กำหนด จำเป็นต้องคำนึงถึงโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ (สำหรับเด็กอายุ ๒-๓ ปี)		
ช่วงอายุ	อายุ ๒ - ๓ ปี	
สาระการเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
	<ul style="list-style-type: none"> - ด้านร่างกาย - ด้านอารมณ์และจิตใจ - ด้านสังคม - ด้านสติปัญญา 	<ul style="list-style-type: none"> - เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก - ธรรมชาติรอบตัว - สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก - วันสำคัญ ประเพณีท้องถิ่น - โต้ไปไม่โกง - ค่านิยมหลักของไทย ๑๒ ประการ - อาเซียนน่ารู้ - การปลูกจิตสำนึกเรื่องวินัยเด็กปฐมวัย - การป้องกันเด็กจมน้ำ - การพัฒนาภาษาอังกฤษ - กิจกรรมธรรมชาติศึกษา - ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - การฝึกการออกเสียงแบบโฟนิก - การจัดการเรียนการสอนแบบฟินแลนด์ - สื่อการเรียนการสอนทางไกล(DLTV) - แนวทางการป้องกันโรคติดต่อ (CORONA ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙)) - ภูมิปัญญาท้องถิ่น
เวลาเรียน	๒๔๕ วัน	

สาระการเรียนรู้

ลำดับที่	เรื่อง	หน่วยการเรียนรู้
๑	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	ก้าวใหม่ได้เรียนรู้
๒	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	ก้าวใหม่ได้เรียนรู้
๓	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	ก้าวใหม่ได้เรียนรู้
๔	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	ก้าวใหม่ได้เรียนรู้
๕	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	ชื่อของหนูก็มี
๖	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	เด็กมีวินัย
๗	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	สุขสดใสในร่างกาย
๘	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	แสนสบายกินดีมีสุข
๙	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	ทุกทุกวันออกกำลังกาย
๑๐	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	ความปลอดภัยมีมากมาย
๑๑	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	สัมผัสกายทั้ง ๕
๑๒	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	หนูจำหนูทำได้
๑๓	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	เปล่งประกายหนูน้อยน่ารัก
๑๔	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	บ้านสุขสันต์
๑๕	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	ครอบครัวรักษา
๑๖	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	เพื่อนบ้านของหนู
๑๗	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	เรียนรู้จังหวัด
๑๘	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	ที่พักอุ่นใจ
๑๙	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	สายใยชุมชน
๒๐	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	ชื่นชมอาชีพ
๒๑	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	การป้องกันเด็กจมน้ำ
๒๒	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	อาเซียนน่ารู้
๒๓	ธรรมชาติรอบตัว	ชีวิตน่ารู้
๒๔	ธรรมชาติรอบตัว	วัน - คืน ขึ้นอุรา
๒๕	ธรรมชาติรอบตัว	ฤดูกาลรักษา
๒๖	ธรรมชาติรอบตัว	นานาสัตว์โลก
๒๗	ธรรมชาติรอบตัว	นกน้อยเร่ร่อน
๒๘	ธรรมชาติรอบตัว	ต้นไม้คืบป่า
๒๙	ธรรมชาติรอบตัว	ดอกไม้งามตา
๓๐	ธรรมชาติรอบตัว	ผีเสื้อแสนสวย

สาระการเรียนรู้(ต่อ)

ลำดับที่	เรื่อง	หน่วยการเรียนรู้
๓๑	ธรรมชาติรอบตัว	อรรอยผักผลไม้
๓๒	ธรรมชาติรอบตัว	ข้าวดีมีประโยชน์
๓๓	สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก	โลกเราน่าอยู่
๓๔	สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก	สีสวยสดใส
๓๕	สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก	เดินทางทั่วไทย
๓๖	สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก	โลกไร้พรมแดน
๓๗	สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก	สิ่งของเครื่องใช้
๓๘	สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก	หัวใจนักคิด
๓๙	สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก	นักประดิษฐ์ตัวน้อย
๔๐	สาระการเรียนรู้	โตไปไม่โกง
		- การปลูกจิตสำนึกเรื่องวินัยเด็กปฐมวัย
		- การพัฒนาภาษาอังกฤษ
		- กิจกรรมธรรมชาติศึกษา
		- ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
		- การออกเสียงแบบโฟนิก
		- การจัดการเรียนการสอนแบบฟินแลนด์
		- การจัดการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม(DLTV)
		- แนวทางการป้องกันโรคติดต่อ(CORONA ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙))
		- ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การอบรมเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์

การอบรมเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ ๒ - ๓ ปี เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สามารถจัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น การอบรมเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่อไปนี้

๑. อบรมเลี้ยงดูเด็กและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ
๒. ตระหนักและสนับสนุนสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กพึงได้รับ
๓. ปฏิบัติตนต่อเด็กด้วยความรัก ความเข้าใจ และใช้เหตุผล
๔. ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างสมดุลครบทุกด้าน
๕. ปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม และวัฒนธรรมไทย
๖. ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับความสามารถและการเรียนรู้ของเด็ก
๗. สนับสนุนการเล่นตามธรรมชาติของเด็ก
๘. จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก
๙. ประเมินการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
๑๐. ประสานความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดู สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและชุมชน

แนวทางการอบรมเลี้ยงดูและการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กอายุ ๒ - ๓ ปี มีแนวทางดังนี้

๑. ดูแลสุขภาพอนามัยและตอบสนองความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล
๒. สร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น ความไว้วางใจ และความมั่นคงทางอารมณ์ให้กับเด็กในวิถีชีวิตประจำวัน
๓. จัดประสบการณ์ตรงให้เด็กได้เลือก ลงมือกระทำและเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้งห้าและการเคลื่อนไหวผ่านการเล่น
๔. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่แวดล้อมและสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กอย่างหลากหลาย
๕. จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้และของเล่นที่สะอาดหลากหลาย ปลอดภัย และเหมาะสมกับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กรอบด้าน รวมถึงมีพื้นที่ในการเล่นน้ำ เล่นทราย
๖. จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่เป็นสื่อธรรมชาติ เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก สื่อที่เอื้อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ หลีกเลี่ยงการใช้สื่อเทคโนโลยีเป็นพี่เลี้ยงเด็ก
๗. จัดรวบรวมข้อมูลและติดตามการเจริญเติบโต พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ
๘. จัดกระบวนการเรียนรู้โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการเด็ก

การจัดกิจกรรมหลัก ๖ กิจกรรม เพื่อพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีดังต่อไปนี้

๑. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
๒. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ / กิจกรรมในวงกลม
๓. กิจกรรมสร้างสรรค์
๔. กิจกรรมเสรี / การเล่นตามศูนย์ฯ
๕. กิจกรรมกลางแจ้ง
๖. เกมการศึกษา

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตามจังหวะอย่างอิสระ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะ และอุปกรณ์อื่น ๆ ประกอบการเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ รู้จังหวะและควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้

จุดประสงค์

๑. พัฒนาอวัยวะทุกส่วนให้มีความสัมพันธ์ในขณะเคลื่อนไหว
๒. เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
๓. กล้าแสดงออกและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
๔. ฝึกทักษะในการฟังดนตรี หรือจังหวะต่าง ๆ
๕. รู้จักปรับตัวในการทำกิจกรรมและความร่วมมือในกลุ่ม
๖. ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี
๗. พัฒนาภาษา ฝึกฟังคำสั่ง ข้อตกลงและปฏิบัติตามได้

วัสดุอุปกรณ์

๑. เครื่องประกอบจังหวะ เช่น รำมะนา กลอง กรับ ฉิ่ง ฯลฯ
๒. แถบบันทึกเสียงเพลง เครื่องเล่นเทป
๓. อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว เช่น ห่วงยาง แถบผ้า ฯลฯ

กิจกรรม

๑. ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจอง และเคลื่อนไหวตามบทเพลง คำกลอน คำคล้องจอง
๒. เคลื่อนไหวพื้นฐาน โดยแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ เคลื่อนไหวอยู่กับที่ และเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
๓. เล่นเครื่องเล่นดนตรีง่าย ๆ ประเภทเคาะ เช่น กรับ รำมะนา กลอง ฯลฯ และเคลื่อนไหวประกอบ
๔. การฝึกจังหวะ โดยการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย การทำจังหวะด้วยการเปล่งเสียง
๕. ให้เด็กเคลื่อนไหวตามความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้อุปกรณ์ประกอบในการเคลื่อนไหว เช่น ห่วง แถบผ้า ฯลฯ

ข้อเสนอแนะ

๑. สร้างบรรยากาศให้เด็กเกิดความรู้สึกเพลิดเพลิน สนุกสนาน และมีความเป็นกันเอง
๒. ควรเริ่มกิจกรรมเคลื่อนไหวที่เป็นอิสระและมีวิธีการที่ไม่ยุ่งยากมากนัก
๓. ควรให้เด็กแสดงออกด้วยตนเองอย่างอิสระ และไม่ควรบังคับ ถ้าเด็กไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรมควรให้เวลาและให้โอกาสจนกว่าเด็กสนใจเข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ / กิจกรรมในวงกลม

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกัน เป็นกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้เด็กเข้าใจเนื้อหาและเรื่องราวแผนการจัดประสบการณ์
๒. ส่งเสริมการใช้ภาษาในการฟัง พูด และการถ่ายทอดเรื่องราว
๓. ฝึกความมีระเบียบวินัย มารยาทในการฟัง พูด และลักษณะนิสัยที่ดี
๔. กล้าแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

กิจกรรม

๑. การสนทนา อภิปราย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาในการพูด การฟัง รู้จักแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
๒. การเล่านิทาน เป็นการเล่าเรื่องต่าง ๆ ส่วนมากจะเป็นเรื่องที่เน้นการปลูกฝังให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม
๓. การสาธิต เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องการให้เด็กได้สังเกตและเรียนรู้ตามขั้นตอน
๔. การทดลอง / ปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงเพราะได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเองได้สังเกตการณ์เปลี่ยนแปลง ฝึกการสังเกต การคิดแก้ปัญหา
๕. การศึกษานอกสถานที่ เป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ด้วยการพาเด็กไปทัศนศึกษา สิ่งต่าง ๆ รอบตัว
๖. การเล่นบทบาทสมมติ เป็นการให้เด็กเล่นสมมติตนเองเป็นตัวละครต่าง ๆ ตามเนื้อเรื่อง
๗. การร้องเพลง เล่นเกม ท่องคำคล้องจอง เป็นการจัดให้เด็กได้แสดงออกเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลินและเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและจังหวะ

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรยึดหลักการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงและมีโอกาสนับพบด้วยตนเองให้มากที่สุด
๒. ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมควรใช้คำถามปลายเปิดที่ชวนให้เด็กคิด
๓. ช่วงระยะเวลาที่จัดกิจกรรมสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความสนใจของเด็กและความเหมาะสมของกิจกรรมนั้น ๆ

กิจกรรมสร้างสรรค์

กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการ โดยใช้ศิลปะ เช่น การวาดภาพระบายสี การปั้น การฉีก ตัด ปะ การพิมพ์ภาพหรือวิธีการอื่น ๆ ที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์และเหมาะสมกับพัฒนาการ เช่น การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์

จุดประสงค์

๑. ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ
๒. ให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ผ่อนคลายความเครียด
๓. ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อมือ และพัฒนาประสาทสัมผัสระหว่างมือกับตา
๔. ส่งเสริมการปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
๕. ส่งเสริมคุณธรรมในด้านความอดทน การรอคอย ความรับผิดชอบ และความมีวินัยในตนเอง
๖. ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา
๗. ฝึกทักษะการสังเกต การคิดและการแก้ปัญหา

กิจกรรม

๑. จัดโต๊ะและวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อม โดยให้เด็กรับผิดชอบช่วยจัดอุปกรณ์
๒. สร้างบรรยากาศในการทำกิจกรรมให้มีความสดชื่น แจ่มใส
๓. ให้เด็กเลือกทำกิจกรรมอย่างอิสระตามความสนใจของตน
๔. สร้างข้อตกลงในการเปลี่ยนหมุนเวียนทำกิจกรรม
๕. แนะนำอุปกรณ์วิธีใช้และคอยดูแลให้คำปรึกษาในการทำกิจกรรม
๖. เมื่อทำงานเสร็จต้องให้เด็กเก็บวัสดุ เครื่องมือ เครื่องใช้ และนำเสนอผลงานของตน

ข้อเสนอแนะ

๑. การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ควรพยายามหาวัสดุท้องถิ่นมาใช้ก่อนเป็นอันดับแรก
๒. ก่อนให้เด็กทำกิจกรรมต้องอธิบายวิธีใช้วัสดุที่ถูกต้องพร้อมทั้งสาธิตให้ดู
๓. เก็บผลงานที่แสดงความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นข้อมูลสังเกตพัฒนาการของเด็ก
๔. หากพบว่าเด็กคนใดสนใจทำกิจกรรมอย่างเดียวตลอดเวลาควรกระตุ้นเร้าและจูงใจให้เด็กเปลี่ยนทำกิจกรรม

อื่นบ้าง

กิจกรรมเสรี / เล่นตามศูนย์

กิจกรรมเสรี เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามศูนย์การเรียนรู้ที่จัดไว้ ภายในศูนย์เด็กเล็ก เช่น ศูนย์บล็อก ศูนย์หนังสือ ศูนย์ร้านค้า ศูนย์บ้าน เป็นต้น ศูนย์ต่าง ๆ เหล่านี้เด็กมีโอกาสเลือกเล่น ได้อย่างเสรี ตามความสนใจและความต้องการของเด็กทั้งเป็นรายบุคคลละเป็นกลุ่มย่อย

จุดประสงค์

๑. ส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็กและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
๒. ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
๓. ส่งเสริมให้เด็กรู้จักปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักรอคอย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
๔. ส่งเสริมให้เด็กรู้จักคิด วางแผนและตัดสินใจในการทำกิจกรรม
๕. ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา

กิจกรรม

๑. แนะนำศูนย์เรียนรู้ใหม่ให้เด็กรู้จักและเสนอแนะวิธีใช้ เล่นเครื่องเล่นบางชนิด เช่น แวนชยาย เครื่องชั่ง ฯลฯ
๒. สร้างข้อตกลงในการเล่นร่วมกัน
๓. เปิดโอกาสให้เด็กคิดวางแผนตัดสินใจ เลือกเล่นอย่างอิสระ โดยมีครูคอยสังเกตพฤติกรรมการเล่นพร้อมทั้งให้คำชี้แนะช่วยเหลือเด็กในการเล่น

ข้อเสนอแนะ

๑. การจัดกิจกรรม ควรให้เด็กเลือกทำกิจกรรมอย่างอิสระ โดยเลือกทำกิจกรรมสร้างสรรค์ อย่างน้อย ๑ - ๒ อย่าง ในแต่ละวัน
๒. ขณะเด็กเล่นควรสังเกตพฤติกรรมของเด็กแฉ่อย่างใกล้ชิด
๓. หากศูนย์ใดมีเด็กมากเกินไปควรให้เด็กมีโอกาสคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
๔. สื่อเครื่องเล่นในแต่ละศูนย์ ควรสับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมเป็นระยะๆ เพื่อไม่ให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย

กิจกรรมกลางแจ้ง

กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเพื่อออกกำลังกาย และแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก กิจกรรมกลางแจ้งที่ควร จัดให้เด็กได้เล่นเช่น

๑. การเล่นเครื่องเล่นสนาม
๒. การเล่นทราย
๓. การเล่นน้ำ
๔. การเล่นสมมติในบ้านจำลอง
๕. การในศูนย์ช่างไม้
๖. การเล่นกับอุปกรณ์กีฬา
๗. การเล่นเกมการละเล่น

จุดประสงค์

๑. พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ของอวัยวะต่าง ๆ
๒. ส่งเสริมให้ร่างกายแข็งแรงสุขภาพดี
๓. ส่งเสริมให้เกิดความสนุกสนาน ผ่อนคลายความเครียด
๔. รู้จักปรับตัว เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น
๕. เรียนรู้การตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง

กิจกรรม

๑. เด็กและครูร่วมสร้างข้อตกลง กติกาในการเล่น
๒. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเล่นให้พร้อม
๓. การสาธิตการเล่นเครื่องเล่นสนามบางชนิด
๔. ให้เด็กเลือกเล่นอิสระตามความสนใจ
๕. ขณะเด็กเล่นครูต้องคอยดูแลความปลอดภัยและสังเกตพฤติกรรมการเล่น
๖. เมื่อหมดเวลาให้เด็กช่วยกันเก็บของเข้าที่และทำความสะอาดร่างกาย

ข้อเสนอแนะ

๑. หมั่นตรวจเครื่องเล่นสนามและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยและใช้งานได้ดีอยู่เสมอ
๒. ให้โอกาสเด็กเลือกเล่นกลางแจ้งอย่างอิสระทุกวัน
๓. ขณะเด็กเล่นครูต้องดูแลอย่างใกล้ชิด
๔. หลังเลิกกิจกรรม ควรให้เด็กได้พักผ่อนหรือนั่งพัก

การเล่นเกมการศึกษา

เกมการศึกษา เป็นเกมการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกฎเกณฑ์กติกาง่าย ๆ สามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผลและเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ฯลฯ

จุดประสงค์

๑. ส่งเสริมการสังเกต เปรียบเทียบ
๒. ส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
๓. ส่งเสริมการคิดหาเหตุผลและตัดสินใจแก้ปัญหา
๔. ปลุกฝังให้มีคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความรับผิดชอบ การแข่งขัน ฯลฯ

กิจกรรม

๑. ในกรณีที่เล่นเกมใหม่ ครูควรแนะนำ สาธิต อธิบายวิธีการเล่นเกมให้เด็กทราบ
๒. ให้เด็กหมุนเวียนเข้ามาเล่นเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลตามความเหมาะสม
๓. ขณะเด็กเล่นเกมมีหน้าที่เพียงผู้แนะนำ
๔. เมื่อเล่นเกมแต่ละชุดเสร็จแล้วควรมีให้เด็กเก็บให้เรียบร้อย

ตัวอย่างเกมการศึกษา

๑. เกมจับคู่
  - จับคู่รูปร่างที่เหมือนกัน
  - จับคู่ภาพกับเงา
  - จับคู่ภาพสัมพันธ์
  - จับคู่ภาพชิ้นส่วนที่หายไป
  - จับคู่ภาพกับโครงร่างฯลฯ
๒. เกมภาพตัดต่อ (ที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้)
๓. เกมจัดหมวดหมู่
๔. เกมโดมิโน
๕. เกมเรียงลำดับ

ข้อเสนอแนะ

๑. การเล่นเกมการศึกษาในระยะแรกควรเริ่มใช้ของจริง
๒. การเล่นเกมในแต่ละวันอาจให้เล่นทั้งเกมชุดใหม่และชุดเก่า
๓. อาจให้เด็กหมุนเวียนเล่นเกมตามความเหมาะสม
๔. การเล่นเกมเมื่อเล่นเลิกแล้วควรจัดเก็บรวบรวมไว้เป็นชุด ๆ

ตารางกิจกรรมประจำวัน

เวลา	กิจกรรม
๐๗.๓๐ น. - ๐๘.๓๐ น.	รับเด็ก ตรวจสอบคัดกรองสุขภาพเบื้องต้น
๐๘.๓๐ น. - ๐๙.๐๐ น.	กิจกรรมหน้าเสาธง เคารพธงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ นั่งสมาธิ ภาษาไทยวันละคำ ฟีกการออกเสียงแบบโฟนิก การเรียนการสอนแบบฟินแลนด์
๐๙.๐๐ น. - ๐๙.๒๐ น.	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
๐๙.๒๐ น. - ๐๙.๓๐ น.	พักดื่มนม (เข้าห้องน้ำ/ดื่ม)
๐๙.๓๐ น. - ๐๙.๕๐ น.	กิจกรรมเสริมประสบการณ์
๐๙.๕๐ น. - ๑๐.๑๐ น.	กิจกรรมสร้างสรรค์
๑๐.๑๐ น. - ๑๐.๔๐ น.	กิจกรรมเสรี/เล่นตามศูนย์การเรียนรู้
๑๐.๔๐ น. - ๑๑.๐๐ น.	กิจกรรมกลางแจ้ง
๑๑.๐๐ น. - ๑๒.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน / แปรงฟัน
๑๒.๐๐ น. - ๑๔.๐๐ น.	นอนพักผ่อน
๑๔.๐๐ น. - ๑๔.๓๐ น.	เก็บที่นอน /เข้าห้องน้ำ/ ล้างหน้า
๑๔.๓๐ น. - ๑๕.๐๐ น.	พัก (รับประทานอาหารว่าง)
๑๕.๐๐ น. - ๑๕.๓๐ น.	เกมการศึกษา
๑๕.๓๐ น. - ๑๖.๐๐ น.	เตรียมตัวกลับบ้าน

หมายเหตุกิจกรรมในแต่ละวันอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

วันจันทร์	- ภาษาไทยวันละคำ
วันอังคาร/วันศุกร์	- การฝึกการออกเสียงแบบโฟนิก
วันพุธ	- การเรียนการสอนแบบฟินแลนด์
วันพฤหัสบดี	- การเรียนการสอนทางไกล(DLTV)

การอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับเด็กอายุ ๒ - ๓ ปี

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ ๒-๓ ปี เป็นแนวปฏิบัติกรอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้โดยพ่อแม่และผู้เลี้ยงดู แต่ละช่วงอายุมีรายละเอียด ดังนี้

อายุ ๒-๓ ปี

แนวปฏิบัติกรอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ สำหรับเด็กช่วงอายุ ๒-๓ ปี เน้นการจัดประสบการณ์ผ่านการเล่นตามธรรมชาติที่เหมาะสมกับวัยอย่างเป็นองค์รวม ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถตามวัยของเด็ก ทั้งนี้ เด็กในช่วงวัยนี้จะมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นมากกว่าในช่วงแรก เด็กมีการพึ่งพาตนเอง แสดงความเป็นตัวของตัวเอง จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงสาระการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กช่วงอายุ ๒-๓ ปี เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็ก ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยอาจจัดในรูปแบบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ หรือเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย สาระการเรียนรู้ประกอบไปด้วย ๒ ส่วน คือ ประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ ดังนี้

๑. ประสบการณ์สำคัญ ประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้เด็กได้ลงมือทำด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะในระยะแรกเริ่มชีวิต และช่วงระยะปฐมวัยมีความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นรากฐานของพัฒนาการก้าวต่อไปของชีวิตเด็กแต่ละคน ตลอดจนเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดความสามารถ แรงจูงใจ ใฝ่เรียนรู้ และความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองของเด็ก ที่จะส่งผลต่อเนื่องจากช่วงวัยเด็กไปสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ ประสบการณ์สำคัญจะเกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมทุกด้านที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ รอบตัวในวิถีชีวิตของเด็กและในสังคมภายนอก อันจะส่งผลเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และสามารถพัฒนาต่อไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

ประสบการณ์สำคัญที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กนั้น พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูจำเป็นต้องสนับสนุนให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรงด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย การสร้างความรักความผูกพันกับคนใกล้ชิด การปฏิสัมพันธ์กับผู้คนและสิ่งต่างๆ รอบตัว และการรู้จักใช้ภาษาสื่อความหมาย ดังนั้น การฝึกทักษะต่างๆ ต้องให้เด็กมีประสบการณ์สำคัญผ่านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และการเล่น ให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการเลียนแบบ ลองผิดลองถูก สำรวจ ทดลอง และลงมือกระทำจริง การปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของ บุคคล และธรรมชาติรอบตัวเด็กตามบริบทของสภาพแวดล้อม จำเป็นต้องมีการจัดประสบการณ์สำคัญแบบองค์รวมที่ยึดเด็กเป็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑.๑ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาทในการทำกิจวัตรประจำวันหรือทำกิจกรรมต่างๆ การนอนหลับพักผ่อน การดูแลสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของตนเอง

ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริม ประกอบด้วย การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายตามจังหวะดนตรี การเล่นออกกำลังกายอย่างอิสระ การเคลื่อนไหวและการทรงตัว การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อและระบบประสาท การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส การวาด การเขียนขีดเขียน การปั้น การฉีก การตัดปะ การดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย ของใช้ส่วนตัว และการรักษาความปลอดภัย เป็นต้น

๑.๒ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นการสนับสนุน ให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกที่เหมาะสมกับวัย มีความสุข ร่าเริง แจ่มใส ได้พัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเอง จากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้เด็กรู้สึกเป็นที่รัก อบอุ่น มั่นคง เกิดความรู้สึกปลอดภัยไว้วางใจ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริม ประกอบด้วย การรับรู้อารมณ์หรือความรู้สึกของตนเอง การแสดงอารมณ์ที่เป็นสุข การควบคุมอารมณ์และการแสดงออก การเล่นอิสระ การเล่นบทบาทสมมติ การชื่นชมธรรมชาติ การเพาะปลูกอย่างง่าย การเลี้ยงสัตว์ การฟังนิทาน การร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ ตามความสนใจ เป็นต้น

๑.๓ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวในชีวิตประจำวัน ได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ และปรับตัวอยู่ในสังคม เด็กควรมีโอกาสได้เล่น และทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่ เด็กวัยเดียวกันหรือต่างวัย เพศเดียวกัน หรือต่างเพศอย่างสม่ำเสมอ

ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริม ประกอบด้วย การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันตามวัย การเล่นอย่างอิสระ การเล่นรวมกลุ่มกับผู้อื่น การแบ่งปันหรือการให้ การอดทนรอคอยตามวัย การใช้ภาษา บอกความต้องการ การออกไปเล่นนอกบ้าน การไปสวนสาธารณะ การออกไปร่วมกิจกรรมในศาสนสถาน เป็นต้น

๑.๔ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวในชีวิตประจำวันผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า และการเคลื่อนไหว ได้พัฒนาการใช้ภาษาสื่อความหมายและความคิด รู้จักสังเกตคุณลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง ผิวสัมผัส จดจำชื่อเรียกสิ่งต่างๆ รอบตัว

ประสบการณ์สำคัญที่ควรส่งเสริม ประกอบด้วย การตอบคำถามจากการคิด การเชื่อมโยงจากประสบการณ์เดิม การเรียงลำดับเหตุการณ์ การยืดหยุ่นความคิดตามวัย การจดจ่อใส่ใจ การสังเกตวัตถุหรือสิ่งของที่มีสีสัมผัสและรูปทรงที่แตกต่างกัน การฟังเสียงต่างๆ รอบตัว การฟังนิทานหรือเรื่องราวสั้นๆ การพูดบอกความต้องการ เล่าเรื่องราว การสำรวจ และการทดลองอย่างง่าย ๆ การคิดวางแผนที่ไม่ซับซ้อน การคิดตัดสินใจหรือคิดแก้ปัญหาในเรื่องที่ง่าย ๆ ด้วยตนเอง การแสดงความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ เป็นต้น

๒. สารที่ควรเรียนรู้ สารที่จะให้เด็กอายุ ๒-๓ ปี เรียนรู้ควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับตนเองเป็นลำดับแรก แล้วจึงขยายไปสู่เรื่องที่อยู่ใกล้ตัวเด็กเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เด็กควรได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัย ดังนี้

๒.๑ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อและเพศของตนเอง การเรียกชื่อส่วนต่างๆ ของใบหน้าและร่างกาย การดูแลตนเองเบื้องต้นโดยมีผู้ใหญ่ให้การช่วยเหลือ การล้างมือ การขับถ่าย การรับประทานอาหาร การถอดและใส่เสื้อผ้า การรักษาความปลอดภัย และการนอนหลับพักผ่อน การปลูกฝังจิตสำนึกเรื่อง วินัยในเด็กปฐมวัย

๒.๒ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลภายในครอบครัวและบุคคลภายนอกครอบครัว การรู้จักชื่อเรียกหรือสรรพนามแทนตัวของญาติหรือผู้เลี้ยงดู วิธีปฏิบัติกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม การทักทายด้วยการไหว้ การเล่นกับพี่น้องในบ้าน การไปเที่ยวตลาดและสถานที่ต่างๆ ในชุมชน การเล่นที่สนามเด็กเล่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี

๒.๓ ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการสำรวจสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติรอบตัว เช่น สัตว์ พืช ดอกไม้ ใบไม้ ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า การเล่นน้ำ เล่นทราย การเลี้ยงสัตว์ต่างๆ ที่ไม่เป็นอันตราย การเดินเล่นในสวน การเพาะปลูกอย่างง่ายการป้องกันเด็กจมน้ำในเด็กปฐมวัย

๒.๔ สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อของเล่นของใช้ที่อยู่รอบตัว การเชื่อมโยงลักษณะหรือคุณสมบัติอย่างง่ายๆ ของสิ่งต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก เช่น สี รูปร่าง รูปทรง ขนาด ผิวสัมผัส

๒.๕ วันสำคัญ ประเพณีท้องถิ่น เด็กควรจะได้รู้จักวันสำคัญ ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง

๒.๖ โตไปไม่โกง เด็กควรจะได้รู้จัก รู้รักษาความดี มีจิตสาธารณะ เอาชนะคอร์รัปชัน มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ รู้จักแบ่งปัน รักในความเป็นธรรม เสียสละ ทำเพื่อส่วนรวม

๒.๗ ค่านิยมหลักของไทย ๑๒ ประการ เด็กควรจะได้รู้จักค่านิยมของคนไทย ๑๒ ประการ: ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักดามรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

๒.๘ อาเซียนน่ารู้ เด็กควรจะได้รู้จักสังคมเศรษฐกิจอาเซียน รู้จักประเทศที่เป็นสมาชิกอาเซียน เกิดจากการรวมตัวกันของ ๑๐ ประเทศ อันได้แก่ มาเลเซีย, พม่า, กัมพูชา, ลาว, ไทย, สิงคโปร์, เวียดนาม, บรูไนดารุส-ซาลาม, ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ซึ่งรายนามประเทศเหล่านี้เป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งสิ้น โดยอาเซียน มีชื่อเรียกเต็มๆ ว่า "Association of Southeast Asian Nations" หรือ "สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้"

๒.๙ การปลูกจิตสำนึกเรื่องวินัยเด็กปฐมวัย เด็กควรจะได้รู้จักการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน กิจกรรมสวดมนต์ ไหว้พระ การเข้าแถวรอคอย การรับผิดชอบต่อตนเอง รับผิดชอบต่อส่วนรวม การปฏิบัติตามมารยาทของสังคม การทิ้งและการคัดแยกขยะ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

๒.๑๐ การป้องกันเด็กจมน้ำ เด็กควรจะได้รู้จักแหล่งน้ำเสี่ยง อย่าใกล้ อย่าเก็บ อย่าก้มและการตะโกนขอความช่วยเหลือ

๒.๑๑ การพัฒนาภาษาอังกฤษ เด็กควรจะได้รู้จักการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในชีวิตประจำวันได้

๒.๑๒ กิจกรรมธรรมศึกษา เด็กควรจะได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม

๒.๑๓ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เด็กควรจะได้รู้จักการช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน มีวินัยในตนเองและประหยัดพอเพียง

๒.๑๔ การออกเสียงแบบโฟนิก เด็กควรได้รับการฝึกออกเสียงอย่างถูกต้อง

๒.๑๕ การจัดการเรียนการสอนแบบฟินแลนด์ เด็กควรได้เรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ได้เอง ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

๒.๑๖ การจัดการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม(DLTV) เด็กควรได้เข้าถึงเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย

๒.๑๗ แนวทางการป้องกันโรคติดต่อ(CORONA ๒๐๑๙(COVID - ๑๙)) เด็กได้รับทราบแนวทางการป้องกันโรคติดต่อ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิต

๒.๑๘ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เด็กควรได้เรียนรู้ถึงการดำเนินชีวิตในแบบบริบทพื้นที่ที่อยู่อาศัย และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้

การสร้างบรรยากาศ การเรียนรู้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงเทิง จัดบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อส่งเสริมให้เด็ก เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ตามธรรมชาติ และสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย โดยเรียนรู้ ผ่านการเล่นที่น่าสนใจ สนุกสนาน โดยได้กำหนดพัฒนาและปรับปรุง ดังนี้

ภายในห้องเรียน ห้องเรียนแต่ละห้องจะเน้นตกแต่งห้องเรียนให้มีลักษณะคล้ายบ้าน เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกคุ้นเคยอบอุ่นใจ เน้นความสะอาด ปลอดภัย สวยงาม และตกแต่งบอร์ดด้วยเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับหน่วยที่เด็กกำลังเรียนอยู่ในแต่ละสัปดาห์ ภายในห้องเรียน ต้องมีศูนย์หรือศูนย์ประสบการณ์พร้อมสื่ออุปกรณ์ที่มีความแข็งแรง มีความอดทน สวยงามปลอดภัยและเพียงพอกับจำนวนเด็ก เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕ เพราะมีความเชื่อว่าสภาพแวดล้อมที่ดีจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี จากมุมหรือศูนย์ประสบการณ์ เช่น ศูนย์บ้าน ศูนย์หนังสือ ศูนย์บล็อก ศูนย์ดนตรี ศูนย์วิทยาศาสตร์ ศูนย์ของเล่นพลาสติก ศูนย์อาชีพต่าง ๆ นอกจากนี้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเวียงเทิง

๑. พื้นที่อำนวยความสะดวกเพื่อเด็กและครูผู้ดูแลเด็ก

- ๑.๑ ที่แสดงผลงานของเด็ก
- ๑.๒ ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็ก
- ๑.๓ ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวเด็ก
- ๑.๔ ที่เก็บเครื่องใช้ของครูผู้ดูแลเด็ก
- ๑.๕ ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอน หรือสิ่งที่เด็กสนใจ

๒. พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหว พื้นที่นี้จะใช้ที่ว่างกลางห้องเรียน

๓. พื้นที่จัดมุมเล่นหรือศูนย์ประสบการณ์ ศูนย์เหล่านี้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้จัดให้มีของเล่น ไว้เพียงพอต่อความต้องการของเด็ก โดยมีการผลัดเปลี่ยนของเล่นตามศูนย์ทุกสัปดาห์ และให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัด

ภายนอกห้องเรียน จัดตกแต่งสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาด้วยพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ได้แก่ ไม้ดอก ไม้ประดับ ผักสวนครัว ไม้ยืนต้น แต่ไม่ควรนำพันธุ์ไม้ที่มีพิษ หรือมีหนามแหลมคมมาปลูก เช่น สาวน้อยยเป่าง โป๊ยเซียน ฯลฯ และมีสวนหย่อม เพื่อความสวยงาม ความเพลิดเพลินและเอื้อต่อพัฒนาการเด็ก ควรจัดให้มีการศึกษานอกห้องเรียน ซึ่งจะทำให้เด็กได้สัมผัสธรรมชาติของจริง ส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพจิตดี สนุกสนานกับการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมดังกล่าวยึดหลักความสะอาด ร่มรื่น สวยงามเป็นระเบียบ ปลอดภัย ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

สื่อเป็นตัวกลางให้เกิดการเรียนรู้ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด และถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก เพิ่มพูนทักษะประสบการณ์ การสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก จำเป็นต้องผ่านการลงมือปฏิบัติจริง หรือเกิดจากการค้นพบด้วยตนเองเป็นประสบการณ์ตรง ซึ่งเด็กจะเรียนรู้ของเด็กวัยนี้จึงขึ้นอยู่กับของจริงที่พบเห็น หรือของที่เลียนแบบของจริง มีการใช้นิทาน เพลงที่ใช้เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมให้แก่เด็ก มีระบบในการควบคุมสื่ออย่างเป็นระบบ มีผู้ดูแลรับผิดชอบ โดย มีกระบวนการดังนี้

๑. การจัดหาครูควรสำรวจและศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ว่าใช้สื่อประเภทใดในการ จัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมเพื่อทราบความต้องการใช้สื่อของผู้สอนในแต่ละห้อง แล้วนำมาเสนอ ทุกต้นปีการศึกษา เพื่อผลิตและจัดหาสื่อให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก

๒. การจัดเก็บ ให้แยกประเภทของสื่อ เช่น เกมการศึกษา ภาพประกอบตามหน่วยการเรียนรู้ของจริง ของจำลอง สื่อทุกประเภทต้องลงทะเบียนคุม มีเอกสารชัดเจน

๓. การนำไปใช้

การใช้สื่อ ดำเนินการดังนี้

๑. การเตรียมพร้อมก่อนใช้สื่อ มีขั้นตอน คือ

๑.๑ เตรียมตัวครู ต้องศึกษาจุดมุ่งหมาย และวางแผนว่าจะจัดกิจกรรมอะไรบ้าง แล้วเตรียมจัดหาสื่อ และศึกษาวิธีการใช้สื่อ จัดเตรียมสื่อและวัสดุอื่น ๆ ที่จะต้องใช้ร่วมกัน ต้องทดลองใช้สื่อก่อนนำไปใช้จริง

๑.๒ เตรียมตัวเด็ก ครูต้องสร้างความสนใจให้เด็กโดยใช้สื่อประกอบให้เด็กดีมีความรับผิดชอบ รู้จักใช้สื่อสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้เด็กได้ร่วมใช้สื่อ เล่นแล้วเก็บให้ถูกที่ ไม่ทำลายสื่อ

๒. การประเมินการใช้สื่อ

๑.๑ สื่อนั้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้เพียงใด

๑.๒ เด็กชอบสื่อนั้นเพียงใด

๑.๓ สื่อนั้นช่วยให้การสอนตรงกับจุดประสงค์หรือไม่ ถูกต้องตามเนื้อหาและทันสมัยหรือไม่

๑.๔ สื่อนั้นช่วยให้เด็กสนใจมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

๓. การเก็บรักษาและซ่อมแซมสื่อ

๓.๑ เก็บสื่อให้เป็นระเบียบและเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะประเภทสื่อที่ลงทะเบียน

๓.๒ ฝึกให้เด็กหยิบสื่อออกมาใช้ได้เอง และเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย

๓.๓ ฝึกให้เด็กรู้ความหมายของรูปภาพ หรือสี ที่เป็นสัญลักษณ์แทนหมวดหมู่ประเภทสื่อเพื่อเด็กจะได้เก็บเข้าที่ได้ถูกต้อง

๓.๔ ตรวจสอบสื่อหลังจากที่ใช้แล้วทุกครั้งว่ามีสภาพสมบูรณ์ครบถ้วน

๓.๕ ซ่อมแซมสื่อชำรุด และต่อเติมส่วนที่ขาดหายไปได้ครบชุด

ลักษณะของสื่อแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท

๑. สื่อธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น พืช ผัก ผลไม้ ดิน หิน เป็นต้น
๒. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น เอกสาร หนังสือ ตำรา นิตยสาร หนังสือพิมพ์ วารสาร จุลสาร แผนที่ แผนภูมิ ตาราง สถิติ กราฟ เป็นต้น
๓. สื่อวัสดุและอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ประดิษฐ์เพื่อประกอบการเรียน เช่น บัตรคำ หุ่นจำลอง เกมการศึกษา เครื่องมืออุปกรณ์ทดลอง เป็นต้น
๔. สื่อที่ไม่ใช่ความเรียง หมายถึง สื่อที่ไม่มีตัวหนังสือกำกับ เช่น สัญลักษณ์ต่าง ๆ เครื่องหมายต่าง ๆ
๕. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือโทรทัศน์ วัสดุ หรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น เทปบันทึกภาพ (วีดิทัศน์) แถบบันทึกเสียง คอมพิวเตอร์ ซีดี วีซีดี เป็นต้น

แหล่งการเรียนรู้

การจัดบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย บูรณาการการเรียนรู้ผ่านการเล่นที่สนุกสนาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล ตำบลเวียงเทิง ดำเนินการจัดการเรียนรู้ดังนี้

๑. ภายในห้องเรียน ควรเน้นความปลอดภัย สะอาด สวยงาม ภายในห้องมีศูนย์การเรียนรู้และสื่ออุปกรณ์ที่แข็งแรง มีความอดทน สวยงาม ปลอดภัย และเพียงพอกับจำนวนเด็กเพื่อให้เด็กเรียนรู้จากการสัมผัสจาก ศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ ได้แก่ ศูนย์บ้าน ศูนย์หนังสือ ศูนย์บล็อกของเล่นพลาสติก ศูนย์ดนตรี ศูนย์ร้านค้า ศูนย์วิทยาศาสตร์ ศูนย์อาชีพต่าง ๆ เป็นต้น
๒. ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้มีบรรยากาศที่สะอาดร่มรื่น สวยงามเป็นระเบียบ ปลอดภัย มีต้นไม้ร่มกมายหลายชนิด
๓. ภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือสถานที่ต่าง ๆ เช่น วัด โบสถ์ เป็นต้น

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ ๒ - ๓ ปี ควรประเมินให้ครอบคลุมครบทุกช่วงอายุ เพราะช่วงวัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว อีกทั้งมีความเสี่ยงต่อสภาพความผิดปกติต่างๆ จึงจำเป็นต้องเฝ้าระวังและติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู ควรสังเกตพัฒนาการเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล หากพบความผิดปกติ ต้องรีบพาไปพบแพทย์หรือผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก เพื่อหาทางแก้ไขหรือบำบัด ฟื้นฟูโดยเร็วที่สุด หลักในการประเมินพัฒนาการมีดังนี้

๑. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน
๒. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง
๓. ประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับเด็กอายุ ๒ - ๓ ปี มีการสังเกตพฤติกรรมของเด็กในกิจกรรมต่างๆ และกิจวัตรประจำวัน การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์เด็กและผู้ใกล้ชิด และการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็ก
๔. บันทึกพัฒนาการลงในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก (เล่มสีชมพู) และใช้คู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข หรือของหน่วยงานอื่น
๕. นำผลที่ได้จากการประเมินพัฒนาการไปพิจารณาจัดกิจกรรม เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้และมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย

การใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ ๒ - ๓ ปี

พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจะนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่มุ่งเน้นการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ควรดำเนินการดังนี้

๑. การใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับพ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดู

พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูมีความเชื่อและวิธีการในการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกันไปตามแนวความคิดและสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นที่ตนเองอยู่อาศัย หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี ฉบับนี้จะเป็นแนวทางให้พ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดูใช้ในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก ซึ่งมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑.๑ ศึกษาปรัชญาการศึกษา หลักการ จุดหมาย เพื่อทำความเข้าใจกับแนวทางการพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพ

๑.๒ ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมกับวัย ในกรณีการอบรมเลี้ยงดูเด็กอายุแรกเกิด-๒ ปี ให้ใช้แนวปฏิบัติการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันเป็นกรอบการพัฒนาเด็ก และหากมีการอบรมเลี้ยงดูเด็กอายุ ๒-๓ ปี ให้ใช้แนวปฏิบัติการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้

๑.๓ ติดตามประเมินพัฒนาการทุกด้านของเด็ก โดยการสังเกตและบันทึกการเจริญเติบโตและพัฒนาการตามช่วงอายุที่กำหนด รวมถึงการเฝ้าระวังปัญหาพัฒนาการที่ล่าช้าหรือความผิดปกติที่อาจเกิดขึ้นกับเด็ก หากพบว่าเด็กมีพัฒนาการช้ากว่าปกติ ควรปรึกษาแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อช่วยเหลือเด็กต่อไป

๑.๔ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก เด็กแต่ละคนมีพัฒนาการเร็วช้าต่างกัน พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูหลีกเลี่ยงการเปรียบเทียบเด็ก หรือเลือกปฏิบัติต่อเด็กเฉพาะคน แต่ควรจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านที่บกพร่องหรือด้านที่เด็กขาดโอกาสในการพัฒนา

๒. การใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

เด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี ควรได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่หรือบุคคลในครอบครัว แต่เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ประกอบกับครอบครัวส่วนใหญ่มักจะเป็นครอบครัวเดี่ยว พ่อแม่จึงนำเด็กไปรับบริการเลี้ยงดูในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนั้น สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแต่ละแห่งควรดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยวางแผนหรือกำหนดแนวทางการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตรงตามปรัชญาและหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยร่วมกับพ่อแม่ ครอบครัว บุคลากรทางสาธารณสุข ผู้เลี้ยงดูหรือผู้สอน คณะกรรมการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และชุมชน เพื่อพัฒนาเด็กให้บรรลุคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

๒.๑ การจัดทำหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

หลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรออกแบบและจัดทำบนพื้นฐานของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย โดยสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ทั้งนี้ กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีดังนี้

๒.๑.๑ ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี รวมทั้งรวบรวมข้อมูลด้านต่างๆ เช่น วิธีการอบรมเลี้ยงดู ความต้องการของพ่อแม่ ผู้ปกครอง วัฒนธรรมความเชื่อของท้องถิ่น และความพร้อมของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๒.๑.๒ จัดทำหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการกำหนดปรัชญาการศึกษา วิสัยทัศน์ ภารกิจ หรือพันธกิจ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และกำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละช่วงอายุอย่างกว้างๆ ให้ครอบคลุมพัฒนาการ

ทั้ง ๔ ด้าน ผ่านประสบการณ์สำคัญที่เด็กใช้ในการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและสาระที่ควรรู้ซึ่งอาจต่างกันตามบริบทหรือสภาพแวดล้อมของเด็ก การจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการประเมินพัฒนาการ โดยสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอาจกำหนดหัวข้ออื่นๆ ได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแต่ละแห่ง

๒.๑.๓ การประเมิน เป็นขั้นตอนของการตรวจสอบหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร หลังจากที่ได้จัดทำแล้ว โดยอาศัยความคิดเห็นจากผู้ใช้หลักสูตร ผู้มีส่วนร่วมในการทำหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ การประเมินระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด และการประเมินหลังการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบหลักสูตรทั้งระบบ หลังจากที่ใช้หลักสูตรครบแต่ละช่วงอายุเพื่อสรุปผลว่าหลักสูตรที่จัดทำควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไร

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (เด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี) สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส เด็กที่มีความสามารถพิเศษ สามารถปรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เหมาะสมกับศักยภาพของเด็กแต่ละประเภท โดยเฉพาะเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี มีความเสี่ยงต่อสภาพความผิดปกติ พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด หากพบความผิดปกติต้องช่วยเหลือ บำบัด ฟื้นฟูโดยเร็วที่สุด โดยพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูสามารถนำเด็กไปรับบริการในการส่งเสริมพัฒนาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาล ศูนย์บริการทางสาธารณสุข ศูนย์การศึกษาพิเศษ มูลนิธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมถึงเข้ารับการศึกษานอกระบบหรือโรงเรียนเรียนรวม

การเชื่อมต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การเชื่อมต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการเชื่อมต่อการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หรือเป็นการเชื่อมต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยอายุแรกเกิด-๓ ปี กับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (อายุ ๓-๖ ปี) การเชื่อมต่อการพัฒนาเด็กมีส่วนสำคัญเนื่องจากการพัฒนาต้องมีความต่อเนื่อง เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้และปรับตัว เพราะพัฒนาการของเด็กในวัยนี้ยังไม่เอื้อต่อการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การปรับตัวของเด็กในรอยเชื่อมต่อการพัฒนา จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุน การช่วยเหลือจากพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู ผู้สอน และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. บทบาทพ่อแม่และผู้เลี้ยงดู

พ่อแม่และผู้เลี้ยงดูเด็ก มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้

๑.๑ ต้องมีความพร้อมในการให้ข้อมูลพื้นฐานของเด็ก โดยให้รายละเอียดตามผลการบันทึกในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็กของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข หรือของหน่วยงานอื่น

๑.๒ เป็นแบบอย่างที่ดีของเด็กในการใช้ชีวิตครอบครัวอย่างอบอุ่น มั่นคง มีการสื่อสารทางบวกระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีการปฏิบัติต่อกันด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาต่างๆ และมีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิต

๑.๓ ต้องพิจารณาเลือกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามมาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี

๑.๔ ตระหนักถึงความสำคัญที่จะร่วมมือกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

๑.๕ ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามคำแนะนำของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เลี้ยงดูเด็กด้วยการให้ความรัก ความอบอุ่น ความเอื้ออาทร ความปลอดภัย และส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ตลอดจนส่งเสริมให้เด็กมีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

๑.๖ ประสานความร่วมมือระหว่างบ้านและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในการพัฒนาเด็กไปในทิศทางเดียวกัน

๑.๗ สร้างความคุ้นเคยระหว่างเด็กกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยก่อนที่จะให้เด็กรับการอบรมเลี้ยงดูในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

นอกจากนี้ พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูจะสามารถเตรียมให้เด็กออกสู่โลกกว้างได้อย่างมั่นใจ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขได้ ดังนี้

๑) ส่งเสริมให้เด็กฝึกปฏิบัติการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน เช่น การบอกชื่อตนเอง การบอกความต้องการของตนเอง การแต่งกาย การรับประทานอาหาร

๒) ส่งเสริมให้เด็กเชื่อมั่นในตนเอง ด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำอะไรด้วยตนเอง แม้จะสกปรกเลอะเทอะบ้าง ไม่ถูกใจพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูก็ตาม ควรหลีกเลี่ยงการบังคับ ขู่เข็ญ หรือต่อล้อต่อเถียง ทำโทษรุนแรง แต่ใช้วิธีอบรมสั่งสอนด้วยความเข้าใจ สนใจ ชมเชย เมื่อเด็กทำสิ่งที่ควร และช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ

๓) ส่งเสริมให้เด็กรู้จักฟัง เรียบเรียงความคิด ฝึกการใช้ภาษาด้วยการถามให้เด็กแสดงความคิดเห็น พูดถึงเรื่องราวหรือแสดงท่าทางตามที่เด็กเข้าใจ หลังจากที่ได้พบกับเหตุการณ์ต่างๆ หรือจากที่พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเล่านิทานให้ฟัง

๔) ส่งเสริมให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ด้วยการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ด้วยความรักและเข้าใจ ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีโอกาสโต้ตอบ สร้างความคุ้นเคย ทำให้เกิดความรักความผูกพันและรู้สึกได้รับความรัก

๕) ส่งเสริมให้เด็กรู้สึกสนุก มีความสุขกับการกระทำการสร้างสรรค์ ด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ เล่น และฝึกทำสิ่งต่างๆ ในสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและปลอดภัย

๖) ส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้ที่มีความเป็นมิตร และเป็นที่ยอมรับในสังคมได้ง่ายด้วยการยิ้มแย้มสัมผัสเด็กอย่างอ่อนโยน คอยสังเกตการณ์แสดงออกของเด็ก สนใจที่จะตอบคำถามและเล่าเรื่องต่างๆ ที่เหมาะสมกับเด็ก เพื่อให้เด็กเรียนรู้ภาษาได้เร็วและมีกำลังใจ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน

๗) ส่งเสริมให้เด็กมีจิตใจมั่นคงไม่สับสน ด้วยการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเมตตา เป็นแบบอย่างที่ดีงามในการใช้เหตุผลอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ฝึกให้เป็นคน รู้จักคิด มีน้ำใจและคุณธรรม หลีกเลี่ยงการทำโทษรุนแรงหรือละเลยทอดทิ้งเด็ก ใช้เวลาอย่างมีคุณภาพอยู่กับเด็ก ให้ความสนใจต่อกัน ปฏิบัติต่อกันด้วยความรักความเข้าใจ

๘) ส่งเสริมให้เป็นเด็กใฝ่รู้ กล่าวแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างเหมาะสมตามกาลเทศะด้วยการให้ความสนใจในสิ่งที่เด็กกำลังทำ ตอบคำถามของเด็ก ฝึกให้เด็กสังเกต สิ่งต่างๆ รอบตัว ให้โอกาสที่จะแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเองอย่างเต็มที่ เปิดโอกาสให้ลองผิดลองถูกในโอกาสที่ไม่เสียหายและเป็นอันตราย

๙) ส่งเสริมให้เด็กเกิดแรงจูงใจที่จะทำสิ่งที่ดีๆ ด้วยการให้ความสนใจ ชมเชยหรือให้รางวัลตามสมควรทันทีที่เด็กมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เช่น ไหว้ผู้ใหญ่ เล่นกับน้อง ช่วยหยิบของ พูดเพราะ รับประทานอาหาร และปฏิบัติตามคำแนะนำ

๑๐) ส่งเสริมการใช้ภาษาของเด็ก ด้วยการพูดคุยกับเด็กด้วยภาษาที่ฟังเข้าใจง่ายและชัดเจนด้วยท่าทางที่เป็นมิตร อาจใช้การเล่านิทาน อ่านหนังสือให้ฟัง เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ฟัง

๑๑) เตรียมเด็กเข้าสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เมื่อเด็กอายุ ๓ ปี ก็พร้อมที่จะเข้าสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยหรือไปรับบริการจากสถานที่ที่รับเลี้ยงเด็กปฐมวัย เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูสามารถช่วยเตรียมความพร้อมให้

เด็กที่จะไปเรียนรู้โลกกว้าง ได้ด้วยการสร้างทัศนคติที่ดีต่อสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยการเล่าเรื่องเกี่ยวกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ฟัง พาไปรู้จักกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้เด็กๆ ไปอยู่ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยก่อนที่จะเข้าเรียนไปเล่นเครื่องเล่น โดยไม่ขู่เด็กว่าถ้าทำตัวไม่ดีจะทิ้งเด็กไว้ที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ ควรสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้เลี้ยงด้วยการพูดคุยกับเด็ก ถ้าเป็นไปได้ควรทำความเข้าใจกับผู้เลี้ยงดูก่อนพาเด็กไปดูการจัดกิจกรรมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๒. บทบาทบุคลากรในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

บุคลากรในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกคน มีความสำคัญในการช่วยเหลือการปรับตัวของเด็กในระยะเชื่อมต่อนี้ โดยมีบทบาท ดังนี้

๒.๑ รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของเด็ก ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเจริญเติบโตทางร่างกาย ข้อมูลด้านพัฒนาการเด็ก ข้อมูลสุขภาพและประวัติการเจ็บป่วย ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวของเด็ก และครอบครัว

๒.๒ บุคลากรทุกคนในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องตระหนักในเรื่องการกลัวการพลัดพรากว่าเป็นเรื่องปกติ นอกจากนี้ต้องสร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น ความไว้วางใจ มีความเมตตาต่อเด็กและช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความไว้วางใจผู้อื่น อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพ

๒.๓ บุคลากรทุกคนในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีการปฏิบัติต่อเด็กอย่างอ่อนโยน เช่น สัมผัสโอบกอด สบตา ใช้คำพูดที่ไพเราะ ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก เช่น ใช้ภาษาที่สร้างสรรค์ มีกิริยามารยาทสุภาพ ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์

๒.๔ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กเกิดความคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมใหม่ ผู้เลี้ยงดูเด็กคนใหม่ และส่งเสริมการเรียนรู้ให้โอกาสเด็กได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง จัดเตรียมของเล่นและสื่อเพื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทดลองสิ่งใหม่ๆ ในที่ปลอดภัยตามลำพังบ้าง แต่สามารถสังเกตเห็นเด็กได้ ในระยะแรกอาจยินยอมให้เด็กนำสิ่งของที่เด็กกรักจากบ้านมาได้

การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน

การจัดการศึกษาปฐมวัยมีหลักการสำคัญในการให้สังคม ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจการศึกษาลงไปยังท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นผู้จัดการศึกษาในระดับนี้ ดังนั้น เพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพตามมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม จำเป็นต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา เห็นความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน วางแผน และดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง

การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษา กระบวนการนิเทศ และระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สร้างความมั่นใจให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยต้องมีการดำเนินการที่เป็นระบบ เครือข่ายครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก ในรูปแบบของคณะกรรมการ ที่มาจากบุคคลทุกระดับและทุกอาชีพ การกำกับ ติดตาม และประเมินผลต้องมีการรายงานผลจากทุกระดับให้ทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อนำข้อมูลจากรายงานผลมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

การบริหารจัดการหลักสูตรศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเป็นหัวใจสำคัญของการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพเด็กการบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัย จึงประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ซึ่งมีบทบาทหน้าที่สำคัญ ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทที่สำคัญ ดังนี้

๑) ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.๒๕๖๐(ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๒) และมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

๒) เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมให้ความเห็นชอบ กำหนดวิสัยทัศน์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กทุกช่วงอายุ

๓) คัดเลือกบุคลากรที่ทำงานกับเด็ก ได้แก่ ผู้สอน พี่เลี้ยง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและคุณสมบัติของบุคลากร เช่น

- มีวุฒิทางการศึกษาด้านการอนุบาลศึกษา/การศึกษาปฐมวัย หรือผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

- มีความรักเด็ก จิตใจดี มีอารมณ์ขันและใจเย็น ให้ความสำคัญเป็นกันเองกับเด็กอย่างเสมอภาค

- มีบุคลิกของความเป็นผู้สอน เข้าใจและยอมรับธรรมชาติของเด็กตามวัย

- พูดจาสุภาพเรียบร้อย ชัดเจนเป็นแบบอย่างได้

- ความเป็นระเบียบ สะอาด และรู้จักประหยัด

- มีความอดทน ขยัน ซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่และการปฏิบัติต่อเด็ก

- มีอารมณ์ร่วมกับเด็ก รู้จักรับฟัง พิจารณาเรื่องราวปัญหาต่างๆ ของเด็ก และตัดสินใจปัญหาต่างๆ อย่างมีเหตุผลด้วยความเป็นธรรม

- มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี

๔) ส่งเสริมและจัดบริการทางการศึกษาให้เด็กได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง เสมอภาค และปฏิบัติการรับเด็กตามเกณฑ์ที่กำหนด

๕) ส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้ปฏิบัติงานกับเด็กได้พัฒนาตนเองให้มีความรู้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

๖) สร้างความร่วมมือและประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

๗) จัดให้มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับตัวเด็ก งานวิชาการหลักสูตรอย่างเป็นระบบและมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา

๘) สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

๙) นิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร โดยจัดให้มีระบบนิเทศภายในอย่างมีระบบ

๑๐) กำกับติดตามให้มีการประเมินคุณภาพภายในระดับปฐมวัยในสถานศึกษาและนำผลจากการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพเด็ก

๑๑) กำกับติดตามให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก บริบทสังคมและให้มีความทันสมัย

๒. ผู้สอนปฐมวัย

การพัฒนาคุณภาพเด็กโดยถือว่าเด็กมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้เด็กสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ สอดคล้องกับพัฒนาและเต็มตามศักยภาพ ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดทำหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรและนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้สอนจึงควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑) บทบาทในฐานะผู้บริหารหลักสูตร

- ทำหน้าที่วางแผน จัดทำหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ

- จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กมีอิสระในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้เด็กเล่น/ทำงาน และเรียนรู้ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

- ประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

๒) บทบาทในฐานะผู้เสริมสร้างการเรียนรู้

- จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เด็กกำหนดขึ้นด้วยตัวเด็กเอง และผู้สอนกับเด็กร่วมกันกำหนด เพื่อพัฒนาเด็กให้ครอบคลุมทุกด้าน ในชีวิตประจำวันในการแสวงหาคำตอบ หรือหาคำตอบในสิ่งที่เด็กเรียนรู้อย่างมีเหตุผล

- จัดประสบการณ์กระตุ้นให้เด็กร่วมคิด แก้ปัญหา ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ด้วยวิธีการศึกษาที่นำไปสู่การใฝ่รู้ และพัฒนาตนเอง

- จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างเสริมให้เด็กปฏิบัติผ่านการเล่นได้เต็มศักยภาพและความสามารถของเด็กแต่ละคน

- สอดแทรกการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้กิจกรรมประจำวัน และกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

- จัดกิจกรรมการเล่น ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ

- ใช้ปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างผู้สอนและเด็กในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

- จัดการประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องกับสภาพจริงและนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพเด็กเต็มศักยภาพและการจัดประสบการณ์ของตนให้มีประสิทธิภาพ

๓) บทบาทในฐานะผู้ดูแลเด็ก

- สังเกตและส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

- ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

- ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่น มีความภูมิใจในตนเองและกล้าแสดงออก

- ฝึกการเรียนรู้หน้าที่ ความมีวินัย และการมีนิสัยที่ดี

- จำแนกพฤติกรรมเด็กและสร้างเสริมลักษณะนิสัยและแก้ปัญหาเฉพาะบุคคล

- ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

๔) บทบาทในฐานะนักพัฒนาเทคโนโลยีการสอน

- นำนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการสอนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทสังคม ชุมชน และท้องถิ่น
- ใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่เด็ก
- จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร/กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้
- พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะของผู้ใฝ่รู้ มีวิสัยทัศน์และทันสมัย ทันเหตุการณ์

ในยุคของข้อมูลข่าวสาร

๓. พ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

ผู้สอนระดับปฐมวัยและพ่อแม่หรือผู้ปกครองควรสื่อสารกันตลอดเวลา เพื่อสร้างความเข้าใจและร่วมมือกันในการอบรมเลี้ยงดูดูแลให้การศึกษาแก่เด็ก พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- ๑) มีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็นเพื่อนำไปกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบ กำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็กร่วมกับผู้สอน
- ๒) ร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ โดยเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว เพื่อให้การเรียนรู้ของเด็กต่อเนื่องและมีความหมายต่อเด็ก
- ๓) เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- ๔) สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น
- ๕) อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก
- ๖) ปกป้องและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ๗) เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้
- ๘) มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๔. ชุมชน/ท้องถิ่น

ชุมชนท้องถิ่น มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการประสานความร่วมมือเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ดังนั้น ชุมชนจึงมีบทบาทในการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

- ๑) มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการบริหารจัดการของสถานศึกษา ในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาสมาคม / ชมรมผู้ปกครอง
- ๒) มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของสถานศึกษา
- ๓) เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เด็กได้เรียนรู้ มีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง
- ๔) ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ
- ๕) ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
- ๖) มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา โดยทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา